

Glas Gorenjske

Glasilo SZDL za Gorenjsko

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 190
/ Tekoči račun pri Komunalni banki
Kranj števil. 61-KB-1-Z-135 / Izhaja v
ponedeljek in petek / Naročnina: letna
600, polletna 300, mesečna 50 dinarjev.

Poslovne zveze

Na zadnjem, II. plenumu Glavne zadrzne zveze FLRJ, 23. aprila letos, so med drugim govorili tudi o ustanavljanju poslovnih zvez. Poslovne zveze naj bi bile nova oblika gospodarskega poslovanja večih kmetijskih zadrug. Ustanavljanje poslovnih zvez ne bo samo reorganizacija obstoječih kmetijskih organizacij, marveč bo njihova dopolnitev. Dopolnitev v tem smislu, da se bodo z ustanovitvijo poslovnih zvez jasno zahtevale naloge kmetijskih zadrug in okrajne zadrzne zveze, ki naj postanejo družbeno-politični faktor v procesu socialistične preobrazbe naše vasi, na drugi strani pa poslovnih zvez, ki naj bi kot poslovne operativne enote močno pripomogle k načrtnosti tudi v kmetijski proizvodnji.

Tovariš Kardelj je na plenumu med drugim dejal, da mora biti »poslovna zveza v vsakem primeru močna ekonomska organizacija... Poslovne zveze morajo biti torej prvenstveno neposredni ekonomski organizatorji proizvodnje in odkupa v kmetijstvu.« Tako bodo prav poslovne zveze osnova za zbiranje zadržnih fondov, torej tistih materialnih temeljev, na katerih edino lahko zrastejo novi odnosi na naši vasi.

Poslovne zveze bodo nedvomno pripomogle, da se odpravijo elementi stihije v kmetijski proizvodnji. Z zagotavljanjem tržišč bodo preprečevale, da bi se kmetijski proizvajalci ravnali samo po trenutnih potrebah tržišča. Z usmerjanjem kmetijske proizvodnje v tiste panoge, za katere so na določenem področju dani najboljše pogoji, bodo prispevale tudi k povišanju proizvodnje za tržišče.

Za sedaj je verjetno še pre zgodaj reči, kje na Gorenjskem naj bi se te poslovne zveze ustanovile in kakšne naj bi te zveze bile. V pravilniku o ustanavljanju poslovnih zvez je rečeno, da zvezo lahko ustanovijo 3 zadrge. Zato bo verjetno najboljše, da povedo svoje mnenje zadrge. Nedvomno bo o tem vprašanju moral precej razpravljati bližnji občni zbor okrajne zadrzne zveze.

Na vsak način se je treba lotiti dela s predurkom in začeti z ustanavljanjem predvsem tistih poslovnih zvez, ki bodo lahko neposredno dokazale vse koristi svojega obstoja. Tovariš Kardelj je dejal: »Predvsem ni nujno hiteti z ustanavljanjem poslovnih zvez niti jih nesmotrno drobiti.« Nadalje je tovariš Kardelj močno poudaril, da je treba zagotoviti demokratično družbeno upravljanje v zvezah, da se prepreči nevarnost birokracije. Poslovne zveze morajo imeti svoje upravne odbore, ki jih sestavljajo delegati zadrug in oni odločajo o vseh osnovnih vprašanjih dela poslovnih zvez.

Na Gorenjskem se bodo poslovne zveze nedvomno razvile v specializirani obliki. Le na ta način bo namreč mogoče doseči povečanje blagovne proizvodnje. Splošna kmetijska proizvodnja na Gorenjskem je namreč samo odraz neutralnega gospodarstva, ki nikakor ni v skladu z modernim kmetijsko proizvodnjo.

Poslovne zveze bodo lahko zagotovile našemu delovnemu kmetu boljše delovne in življenjske pogoje.

S. B.

S seje Sveta za delo OLO Kranj Načrtnost pri zaposlevanju

Kranj, 14. junija.

Včeraj je bila v Kranju 9. seja Sveta za delo in delovna razmerja OLO Kranj. Svet je razpravljal o problemih vzgoje kadrov, o problemih zaposlevanja v gospodinjstvu in po daljšem razpravljanju sprejel nekaj sklepov.

Vsem gospodarskim organizacijam se priporoča, da začnejo s proučevanjem in strokovno analizo organizacije proizvodnega procesa in na podlagi tega k analitični oceni vsakega delovnega mesta. Nadalje se gospodarskim organizacijam priporoča, da si ustvarijo analizo zaposlenih delavcev po starosti, spolu in poklicih ter zdravstvenem stanju in na podlagi takih podatkov uredijo sistematično vzgojo novih kadrov skladno s

trenutnimi in perspektivnimi potrebami.

Svetom za delo pri ObLO se priporoča, da tudi oni razpravljajo o problemih s tega področja in ugotovijo realne možnosti za izvedbo analitične ocene delovnih mest v gospodarskih organizacijah svojega področja.

Glede na specifične pogoje v letošnjem letu pri vključevanju mladine v uk, priporoča Svet za delo Okrajni posredovalnici za delo, kakor tudi občinski referentom za delo, da kmetiči mladini priporočajo predvsem kvalificiranje v kmetijstvu, industrijski mladini pa naj se omogoči industrijsko kvalificiranje.

Vsem gospodarskim organizacijam in zasebnim delodajalcem se priporoča, naj se sprejemajo v uk in v industrijske kovinarske šole opravi s posebnim napotilom za sprejem v uk, ki bi jih izdajali referent za mladino pri Okrajni posredovalnici za delo in občinski referenti za delo. Ob izdaji napotil bi sleherni kandidat izpolnil tudi osebni list. Posebno pa se priporoča, da se pred vključitvijo v uk napoti slehernega kandidata na poklicno posvetovalnico pri Okrajni posvetovalnici za delo, ki bo izdala vsakemu strokovno mnenje glede sposobnosti za opravljanje posameznega poklica.

Zaradi posebnega problema strokovnih kadrov v kmetijstvu, priporoča Svet OZZ, da prouči stanje in potrebe strokovnih kadrov v kmetijstvu.

Svet za delo je mnenja, da bi bilo na vsaki osemletki potrebno zadolžiti učitelja — pe-

dagoga, da bi se osebno bavil s profesionalno orientacijo in bil stalno povezan s poklicno posvetovalnico.

C. R.

Z letne konference LM v Železarni na Jesenicah

Uspešno delo mladih železarjev

12. junija je bila na Jesenicah redna letna konferenca organizacije LM Železarne Jesenice, katere se je udeležilo nad 110 delegatov izvoljenih v osnovnih organizacijah LM v

V metalurški šoli

obratih. Na konferenci so bili prisotni tudi sekretar OK LMS Marijan Rožič, predsednik občinskega komiteja LMS Jože Varl, predsednik upravnega odbora Železarne Jesenice Jože Ulčar, predsednik sindikalne organizacije tov. Pintar in tajnik občinskega odbora SZDL Bine Kobentar.

V obširnem poročilu, ki ga je

podal predsednik tovarniškega komiteja LMS Jovo Indjič, je bil podan pregled dela organizacije v zadnjem letu. Ugotovljeno je bilo, da je organizacija LM sicer dosegla vrsto pomembnih uspehov, toda marsikatero politično in gospodarsko vprašanje pa mladini ni bilo pojasnjeno. Od tu izhajajo tudi vzroki, da poedinci v podjetju niso vedno zagovarjali pravih stališč do plačnega sistema, premiranja, uvažanja norm, nekaterih kadrovskih sprememb v podjetju in slično. Prav sedanje stanje narekuje novemu vodstvu v podjetju, da se resno oprime predvsem vzgojno političnega dela med mladino. V dosedanjem delu so bile najboljše organizacije LM v obratu Transporta, prometnem in predelovalnem obratu, med najslabše pa spadajo Javornik I., Plavž, 2400 in še nekateri. Pri njih namreč najdemo predvsem izgovor, da mladina dela v treh izmenah, vsled tega jo je nemogoče pritegniti k delu. Toda primer transportnega oddelka kaže, da to še zdaleka ni vzrok za zagovarjanje neaktivnosti, saj je prav v tem obratu mladina najbolj raztresena po tovarni in kljub temu dobro dela. V nekaterih obratih je zlasti pohvalno dejstvo, da pri delu z mladino pomagajo tudi obratovodstva in druge organizacije. Tovarniški komite LM je imel z obratovodstvi posvetovalne, kajti v mnogih primerih so bili prav močnejši tisti, ki so s svojo politično neaktivnostjo odvrčali mlade delavce od družbenih problemov. Stanje se je v zadnjem času izboljšalo. Tudi druge organizacije posvečajo skrb mladini, le da je z njihove strani premalo konkretnega dela. Pred nedavnim so imeli skupne seje tovarniški komite LMS s tovarniškim komitejem ZKS in odborom sindikata, temu pa je sledil še aktiv mladih komunistov, ki jih je v podjetju nad 100. Pri zadnjih volitvah v delavske svete se je organizacija LM vse premalo trudila, da bi svoje najboljše člane predlagala v delavski svet. Tako sta bila v delavski svet podjetja izvoljena le dva mladina, v obratne delavske svete pa je bilo izvoljenih 15 mladincev in mladink. To še ne pomeni, da se mladina v delavskem upravljanju ne more uveljavljati. Pri delavskih svetih se bodo formirale razne komisije in tam je treba v delo organizirati tudi mlade delavce, predvsem pa skrbeti, da aktivno delajo na izvajanju sklepov delavskega sveta. V obratih, kjer organizacija LM slabo dela, so bili tudi primeri, da nekaj mladih delavcev ni šlo na volišče, n. pr. Javornik I. jih ni volilo 11 mladih, Plavž 3 itd.

Tovarniški komite LMS je preteklo leto skrbel tudi za mladino, ki živi v samskih domovih. Formirana je bila posebna komisija, ki je ugotovila, da je ponekod hrana izredno slaba in vsebuje le 200 kalorij

dnevno; v domovih je mladina prepuščena najrazličnejšim vplivom, ker ni organizirano notranje življenje (razne igre, časopisi, knjige in slično). Zaradi slabo urejene prehrane si nekateri kuhamo sami, taka hrana je le bolj priložnostna, slabo kuhana in tu je vzrok različnih bolezni, fizična moč delavca pa je šibkejša. Konferenca je razpravljala tudi o delovni disciplini, skrbi mladine za večjo proizvodnjo in slično. Vsem tem vprašanjem je organizacija v preteklosti posvečala premalo pažnje, svoje delo ni vedno dovolj koordinirala z delom ostalih organizacij. V podjetju je bilo organiziranih vrsto tečajev za strokovno izpopolnjevanje mladih delavcev, organizacija LM pa se zavzema za izobraževanje slehernega mladega delavca. Klub mladih proizvajalcev je skrbel za gospodarsko in politično izobraževanje svojih članov in je bil v tem dosežen pomemben uspeh, le da bi bilo treba v bodoče razmišljati o tem, da se delo kluba razdeli na različna področja proizvodnih in gospodarskih vprašanj in se s tem omogoči širšemu krogu mladine sodelovanje v njem. Na konferenci je bilo govora tudi o aktivnosti delavske mladine na terenu, tam kjer stanuje. O društveni dejavnosti med mladimi delavci ni ostalo važnejših vprašanj. Zborovanje mladih kovinarjev, proslava 5. obletnice delavskega upravljanja, mladinski festival, različna tekmovanja so dokaz aktivnosti mladih železarjev v Ljudski mladini. Bodoče delo organizacije bo lahko prineslo še lepših uspehov in rezultatov.

Konferenca je izvolila tudi 15-članski tovarniški komite LMS, za predsednika pa je bil izvoljen Franc Horjak.

Prva brigada odšla na gradnjo ceste Koprivnik - Gorjuše

Kranj, 15. junija.
Včeraj je odšla iz Kranja I. mladinska delovna brigada na gradnjo ceste Koprivnik-Gorjuše. Sestavljajo jo dijaki Srednje tehnične tekstilne šole v Kranju. Na gradilišču ostanejo mesec dni. Stanovali bodo v osnovni šoli na Koprivniku, posebej pa bodo imeli urejeno barako za odvijanje ostalega brigadnega življenja in vzgojnega programa. Mladim brigadirjem in brigadirkam želimo obilo uspehov pri delu.

O premijskih pravilnikih so razpravljali

Kranj, 14. junija.

V torek je bilo na Trgovniški zbornici v Kranju posvetovalno delo, ki je bilo namenjeno pregledu in razpravi o premijskih podjetjih o načinu premiranja v trgovini. Včeraj so se o istih problemih posvetovala grobistična podjetja z Gorenjske.

Želje tržiških volivcev

Volivci v tržiški občini so dali več predlogov in pobud

Pekarija, gradnja pekarije in spet pekarije, je predmet razprav na zborih volivcev. Mnogim ni všeč prostor, kjer se bo gradila pekarija, toda ne povedo boljše prostora. Kritika brez predlogov! Komisija strokovnjakov in domačinov, ki poznajo vsak kotiček Tržiča, je po

večmesečnem razglabljanju došla do ločila. Vsem res ni mogoče ustreči!

Podobno je z gradnjo nove trgovske hiše na Ravnah v Tržiču. Našli so se taki, ki celo ugovarjajo gradnji te stavbe. Največje delavsko naselje v Tržiču je na Ravnah — fabriki,

kjer pa ni doslej nobene trgovine, gostilne, mlekarne ali prodajalne kruha. Zakaj bi moral »fabričan« daleč v mesto po svoje potrebe? Nekam čudno pojmovanje.

Volivci so zahtevali tudi ustanovitev nove restavracije v Tržiču v prostorih Avto-moto društva, ki naj bi se preselilo k Steru. Predlog je umesten, drugo vprašanje pa so sredstva.

Blejska cesta je postala javni hlev Tržiča, kajti vozniki puščajo tam konje in je zaradi tega cesta mnogokrat ponesnažena, obenem pa je oviran cestni promet. Vozniki so tudi začeli uporabljati kot »hlev«, prostor pred novim portalom javnega zaklonišča na Koroški cesti, kamor privezujejo živino. Treba bo poiskati nujno prostor za vozove in živino, ker v Tržiču ni hlevov.

O popravilu stanovanj v hišah Stanovanjske skupnosti je bila razprava v več volilnih enotah. Najemnine za stanovanja res niso visoke in zato ni dovolj sredstev za vzdrževanje stanovanj.

Odvažanje smeti in odpadkov je tudi naloga občinskega ljudskega odbora, ki jo bo moral rešiti. Toda rešitev tega vprašanja

(Nadaljevanje na 2. strani)

19. junij krajevni praznik na Jezerskem

Pred nekaj dnevi so se na Jezerskem sestali predstavniki organizacij na razširjeni seji odbora SZDL. Razpravljali so o krajevnem prazniku in programu proslave, ki bo 19. t. m. Na predvečer praznika bodo kurili kresove po vrhovih planin in imeli slavnostno sejo odbora SZDL. Naslednji dan zjutraj bo budnica, dopoldne pa zborovanje pred spomenikom padlih borcev. Popoldan in zvečer so na sporedu razne kulturne in druge prireditve.

Na seji so razpravljali tudi o delu in vzgoji mladine. Sprejeli so važne zaključke za poživitev dela mladinske organizacije. Žal nimajo primerne prostora, kjer bi se sestajali. Imeli so pevski zbor in folklor-

no skupino, ki pa je zaradi pomanjkanja prostora postala nedelavna. Folklorna skupina je hodila vadi v gostilno »Kanonir«, kar prav gotovo ni bilo primerno, saj so morali po 1 uro daleč peš na vaje. Razen tega pa v gostilni »Kanonir« mladinci in mladinke niso dobili preveč lepih vzgledov in so zato te prostore opustili. Sklenili so, da bodo v bodoče uredili primernejši prostor v domu »Korotan« na Jezerskem, kjer je sedaj tudi že knjižnica. S predlogom so se vsi strinjali, pomislek je bil edino ta, da ne bi okrnili turizma z odvzemom 2 sob. Pričakovati je, da bo mladina do jeseni tudi na Jezerskem dobila sebi primeren kotiček, kjer se bo lahko nemoteno sestajala in učila.

Seminarji za mladinske voditelje v Bohinju

Vzgoji vodstev v Ljudski mladini se posveča v zadnjih letih posebna skrb, saj tudi delo z mladino zahteva sposobnih ljudi, ki poznajo probleme iz različnih področij družbenega življenja. V letošnjem letu bodo vsi večji seminarji republiškega značaja v Bohinju. Tam je namreč na razpolago dom, ki je bil že nekdanji last organizacije LM, okoli njega pa je lep prostor za postavitve tabora.

V času od 1. do 15. julija bo seminar za predsednike občinskih komitejev LMS, kjer se bodo obravnavala vprašanja socialistične graditve doma, vpliv socialističnih sil v svetu in ostala družbeno politična vprašanja za vodenje organizacije. Organiziranih bo vrsta praktičnih akcij, izmenjane bodo izkušnje med občinami, udeleženci bodo

pisali seminarske naloge in sliči. Med vsemi seminarji bosta najbolj zanimiva oba odprta seminarja. Prvi bo imel izključno ideološki značaj. Predavala bosta tudi tov. Boris Ziherl in dr. Jože Potrč. Drugi seminar bo obravnaval ekonomsko demokracijo in družbeno upravljanje, ki ga še posebej priporočamo mladim članom delavskih svetov, predsednikom klubov mladih proizvajalcev in slično, kajti tam bodo lahko dobili koristno znanje za svoje praktično delo. V oba seminarja je vpis prost, zato je toliko bolj važno, da naša podjetja, šole in vse politične organizacije skrbijo za mladino in mladinke, ki jih zanimajo vprašanja, navedena v programu. Ta

oblika seminarja je pri nas še nova in imeli bomo priliko videti interes mladine za vprašanja, ki se bodo tam obravnavala. V nadaljevanju bo še seminar za mladinska vodstva na srednjih šolah in za vodstva LM večjih tovarn Slovenije.

Nad 400 mladinskih voditeljev iz Slovenije se bo v tem letu srečalo v Bohinju, kjer si bodo pridobili koristnega znanja in praktičnih izkušenj za bodoče delo, razen tega pa bo to lep odmor, saj bodo imeli organizirano tudi kulturno in športno življenje.

Strokovni kadri - naša bodočnost

Ob zaključku šolskega leta v strokovnih šolah na Jesenicah

V lepo okrašeni dvorani Delavskega doma na Jesenicah je bila v ponedeljek pomembna svečanost. V dvorani so se zbrali dijaki Mojske šole in delavskega odd. tehnične srednje šole, ki sta bila ustanovljena šele s šolskim letom 1955/56. Razen dijakov ter profsorskega zbora so prisostvovali proslavi v počastitev zaključka šolskega leta tudi predstavniki sindikalne organizacije, delavskega sveta upravnega odbora, ter direktorje Zelezarne Jesenice, kakor tudi zastopniki družbenih in množičnih organizacij.

Uvodoma je podal direktor Mojske šole in vodja delavskega oddelka ljubljanske tehnične srednje šole na Jesenicah poročilo o delovanju in stanju šol. Iz poročila je bilo posneti, da je zaključilo metalurški oddelk Mojske šole 87% dijakov, kovinarski oddelk Mojske šole 97% dijakov in delavski oddelk srednje tehnične šole 87%, ki so člani kolektiva Zelezarne Jesenice in ostalih metalurških ter kovinarskih podjetij Slovenije. Uspeh na Mojski šoli, kakor delavskem oddelku ljubljanske tehnične srednje šole na Jesenicah je bil skoraj prav dober, kar je zaslug predavateljskega zbora, ki ga sestavljajo strokovnjaki Zelezarne Jesenice in profesorji jeseniške gimnazije. Poročilo o doseženih učnih uspehih posameznih oddelkov šol so sledile čestitke s strani prisotnih zastopnikov. Svečani proslavi je sledil kulturni program, ki so ga izvajali dijaki. Otona Zupančiča »Duma« je recital z družbeno recitacijski zbor, sledile so solo recitacije dijakov Mojske šole in Tehnične šole, za zaključek pa je zapel šolski

Želje tržiških volivcev

Volivci v tržiški občini so dali več predlogov in pobud

(Nadaljevanje s 1. strani)

šanja bo občinskemu ljudskemu odboru povzročila nove stroške.

O GRADNJI SOLE

Volivci v 4. volilni enoti so zahtevali pojasnilo, zakaj se ne zgradi novo poslopje šole v Trziču, ki je več kot potrebno.

V 5. volilni enoti pa so volivci ugotavljali, da je gradnja trgovske hiše, v kateri naj bi bili vsi potrebni javni lokali ter prodajalne, nujno potrebna. Tudi javno pralnico zahteva ta volilna enota, ker gospodinje nimajo kje prati zaradi trajno onesnažene vode v rečni strugi.

Dokaj ostro so volivci tudi grajali delo podjetij, ki so gradila stanovanjske hiše, češ da je bilo delo v mnogih primerih nesolidno in da bo treba v bodoče posvetiti temu vprašanju več pozornosti.

Dalje so volivci zahtevali, da se napravi ograja ob vodi pri novih stanovanjskih blokih zaradi varnosti otrok in da se odstrani lesene barake ob poti. Volivci želijo, da se v dvorani Mladinskega doma napravi igralnica za šah in uredi javna čitalnica. Za rešitev tega problema naj bi se zavzelo Društvo prijateljev mladine.

JAVNO KOPALIŠČE BI RADI

Volivci so se pohvalno izrazili o skrbi občinskega ljudskega odbora za ljudsko zdravstvo, istočasno pa želijo, da bi Predilnica Trzič čimprej odprla obratno ambulanto. Zahtevali so, da se začne z gradnjo javnega kopališča, ter da se uredi kanalizacija v Bistrici. Za gradnjo javnega kopališča naj bi dala prispevek vsa tržiška podjetja, kot ga je dalo podjetje »Peko«. Misliti je treba tudi na gradnjo javnega vodovoda v Bistrici, kajti v gornjem delu naselja ljudje nimajo vode.

Volivci 7. in 8. volilne enote

so razpravljali o ureditvi cest, o nastavitvi novega zdravništvila in zobozdravstva o gradnji novih stanovanj in o nujnosti uvedbe avtobusne proge Trzič-Kovor-Kranj. Rekli so, da izgovor »SAP«, da je cesta preozka, ne drži, ker na tej cesti vsak dan vozijo težki kamioni in ni nikdar nobene nezgode.

ZELJE PODLJUBELJČANOV

Tudi Podljubeljčani so imeli številne želje. Zele gradnjo nove šole, ker je bila stara med vojno požgana in ker so bili načrti za novo šolo že lani pripravljeni. Dalje so zahtevali ureditev paše za ovce po planinah, grajali so način zamenjave volne v Begunjah, kamor kmetje oddajajo čisto fino volno, pa dobe nazaj slabšo volno. Volivci iz Seničnega pa so načeli vprašanje kanalizacije in elektrifikacije v vasi ter skupnega vodovoda.

Podobne so bile želje in zahteve tudi v drugih volilnih enotah. Lahko bi o teh željah napisali veliko. Vse te želje bi bilo treba izpolniti, ker so z redkimi izjemami nujne. Edina ovira je — denar. Občinski ljudski odbor je upošteval vse želje in predloge. Izvedel pa jih bo brž ko bo mogoče.

J. V.

Občni zbor Društva upokojencev iz Kranja

Pred dnevi je bil v zgornji dvorani Sindikalnega doma v Kranju 10. redni letni občni zbor kranjske podružnice Društva upokojencev. Dnevni red je

obsegal poročilo predsednika, blagajnika, gospodarja in poročilo finančnega nadzorstva. Zbor je pozdravil in spregovoril o nekaterih problemih upokojencev tudi predstavnik republiškega Zavoda za socialno zavarovanje. Navzoči so sprejeli njegova izvajanja z navdušenim aplavzom.

Upravni odbor društva je nudil članom vsestransko pomoč pri sestavljanju predlogov za priznanje pokojnin in invalidnin, posredoval je pravne nasvete in interveniral pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje za čimprejšnjo ugodno rešitev vloženih predlogov. Podružnica je na prošnjo socialnega skrbstva občine Kranj pomagala tudi pri razdeljevanju zimskih pomoči. Člani so v razpravi izrazili zadovoljstvo nad delom dosedanjega odbora. Finančno nadzorstvo je dalo predlog o razrešnici, nakar so bile volitve novega upravnega odbora, finančnega nadzorstva in delegatov za okrajni odbor Društva upokojencev. V upravni odbor so bili izvoljeni večino ma stari člani.

R. Čarman

Še en gasilski prapor več

V nedeljo je gasilsko društvo s Suhe pri Predosljah proslavljalo 30. obletnico svojega obstoja ter v počastitev tega dogodka razvilo svoj društveni prapor. Slavnosti so se udeležili tudi predsednik občinskega odbora SZDL Kranj Martin Košir, sekretar Okrajne gasilske zveze Janko Štefe, zastopnik Občinske gasil. zveze Kranj Rudi Hilčer in zastopniki političnih organizacij ter številnih gasilskih društev.

Gasilci iz Predoselj so se skupno z ostalimi vaščani na to slavnost že dalj časa pripravljali, ker so hoteli čim lepše praznovati ta dogodek. Na predvečer razvilita so imeli gasilci slavnostno sejo na prostem, na katero so povabili zastopnike vseh organizacij in okoliških gasilskih društev. Najlepši vtis so napravili ustanovni člani društva, bilo je 11, ki so prišli na sejo iz svojih domov

z gorečimi baklami ter z njimi prižgali slavnostni ogenj, ki je gorel pozno v noč, ljudje pa so se ob njem razgovarjali o vsem, kar je društvo napravilo v času svojega obstoja.

V nedeljo dopoldan je domača gasilska četa izvedla mokre vaje, ki so prav dobro uspeli. Glavna svečanost pa se je pričela popoldne. Kljub slabemu vremenu je na Suho prišlo iz 10 gasilskih društev nad 200 uniformiranih gasilcev in gasilk, ki so šli v sprejeto mimo tribun. Po končani paradi so razvili prapor, kateremu sta kramovala prvoborec tega kraja Janez Skofic in Marija Sušnik. Po razvilitu prapora pa je Martin Košir govoril o pomenu požarno - varnostne službe ter gasilcem kot čuvarjem našega premoženja čestital k njihovem napredku, hkrati pa jim je želel še večjih uspehov pri nadaljnjem delu.

Te dni po svetu

Na potovanju po južnih pokrajinah Sovjetske zveze, je predsednik republike v ponedeljek dopoldne prispel v Stalinograd. Izredno veličasten sprejem, ki so ga priredili prebivalci predsedniku Titu, presega toplino in navdušenje vseh dosedanjih sprejemov. Ko si je predsednik Tito ogledal mesto, se je z ladjo odpeljal po Volgi in si ogledal gradbišče hidrocentrale Volgska, kjer ga je pozdravilo 15.000 graditeljev.

Ponoči se je predsednik Tito odpeljal naprej proti Črnemu morju. Povsod po Kubanu ga je ljudstvo prisrčno pozdravljalo, posebno toplej sprejem pa so priredili predsedniku in njegovemu spremstvu ter sovjetskimi državnikom, ki so spremljali jugoslovanske goste, kolhozniki v Novem Aleksandrovske, kjer so se gostje ustavili. Na povabilo kolhoznikov so gostje spremlili prvotni plan potovanja in so ostali v kolhozu še na večerji.

V sredo zjutraj je zeleni vlak prispel v Novorosijsk, mesto ob obali Črnega morja. Tu se je od predsednika Tita in drugih članov jugoslovanske delegacije poslovil prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev, ki je odpotoval nazaj v Mokvo. Od Novorosijska do Sočija je potoval predsednik Tito na sovjetski križarki »Frunze«, ki sta jo spremljala minonosca »Bezprekorna« in »Nemilosrdnik«. Vso pot do Sočija so obalni prebivalci prirejali predsedniku Titu prisrčne sprejeme. Lepo ga je sprejelo tudi letoviško mesto Soči, kjer bo ostal predsednik Tito na oddihu 2 do 3 dni.

Ostali politični dogodki so se slej ko prej tudi v teh dneh razpletali in zapletali okoli nekaterih še nerešenih problemov. Se vedno je v ospredju mednarodnega zanimanja spor med Veliko Britanijo in Grčijo o pravici ciprskega ljudstva do samoodločbe. Velika Britanija kljub pritiskom z vseh strani — tudi v lastni deželi — trmasto vztraja na svojih prvotnih pozicijah politične čvrste roke. Se vedno zavrača, da bi obnovila pogajanja s pregnanim ciprskim etnarhom Hakariosom. Na Cipru pa se še vedno nadaljujejo sabotaže in diverzije. Ciprsko ljudstvo zahteva pravico, da samo odloči kakšno naj bo nadaljnja usoda otoka.

Nekateri važnejši dogodki tega tedna so še: priznanje Maroka in Tunizije s strani Jugoslavije. Nadalje, bolezen predsednika ZDA Eisenhowerja, ki je spet zbudila dvome o njegovi kandidaturi na prihodnjih predsedniških volitvah in je bila v teh dneh predmet širokega razpravljanja v ameriškem in svetovnem tisku. S tem v zvezi je sovjetski obrambni minister in vojni tovarš Eisenhowerja, Zukov, poslal predsedniku brzojavko, v kateri mu želi skorajšnje okrevanje. To je vsekakor drobna ilustracija naporov Sovjetske zveze, da se dosežejo neposredni stiki tudi z ZDA.

V tem tednu je bil tudi zažuden upor v Argentini, ki je izbruhnil preteklo soboto. Čeprav upor ni uspel, pa je resen opomin dosedanjim vladam, da mora razširiti demokratično osnovo vladavine, če noče, da bo do sličnih uporov v prihodnosti še prišlo.

Ljudje in dogodki

KORISTNA KORESPONDENCA

Bulganinova pisma zahodnim državnikom

RAZOROŽITEV JE problem, ki ne zavzema precej prostora samo v stolpcih vodilnih svetovnih listov, ampak tudi v razgovorih med državniki, kakor tudi v svetovni mednarodni organizaciji, v Združenih narodih. V današnji situaciji, ko politika miroljubne koeksistence med narodi iz dneva v dan doživlja priznanja kot najrealnejša in edino možna smer v odnosih med narodi, postaja razorožitev tisto vprašanje, ki ga je treba čimprej rešiti, če si želimo uspešnega nadaljnega razvoja te nove politike.

Razgovori o razorožitvi, o tem važnem mednarodnem problemu, se vodijo že dobrih deset let, a do sedaj niso dali nobene vidnega rezultata. Do pred kratkim tega nismo mogli niti pričakovati. Politika hladne vojne je zahtevala ogromne vojaške potencialne in neprestano in ponovno oboroževanje. Šele popuščanje napetosti med Vzhodom in Zahodom in kurz na likvidacijo politike blokov, ki naj bi jo nadomestila politika mirne koeksistence, sta ustvarila prve pogoje za rešitev tega tako pomembnega mednarodnega vprašanja. Nedavno zasedanje Podkomiteja Združenih narodov za razorožitev, ki ni želo kakega posebnega uspeha, priča, koliko bo še treba vložiti truda

in kako je za mednarodno sodelovanje važno in pomembno vzajemno zaupanje.

Nov korak k sodelovanju pri problemu razorožitve so pisma,

BULGANIN

ki jih je pred kratkim poslal svojim kolegom na Zahodu sovjetski premier Bulganin. To bo nedvomno prispevalo k takemu vzdušju med narodi, v katerem

bodo pogovori o razorožitvi potekali prijetneje in z večjim optimizmom. Pisma, ki so jih prejeli predsednik Združenih držav Amerike Eisenhower, predsedniki evropskih vlad Eden, Guy Mollet, Adenauer, Segni in kanadski ministrski predsednik Saint Lorain, so po vsebini takorekoč enaka. Premier Bulganin v njih opozarja, da je razorožitev še vedno eden najnujnejših problemov med narodi, ki jih je treba rešiti. Čeprav se vojna kot sredstvo za reševanje sporov med narodi obsoja, še vedno ni videti otipljivih rezultatov glede prepovedi oboroževanja. Zato se je Sovjetska zveza po besedah premiera Bulganina odločila, da k reševanju tega problema pristopi na nov način. Ta novost je v zmanjšanju sovjetskih vojaških čet za 1.200.000 vojakov, ne računajoč 640.000 vojakov, ki jih je Sovjetska zveza demobilizirala že 1955. leta. S tem bi Sovjetska zveza razformirala 63 divizij in samostojnih brigad s tremi letalskimi divizijami ali 30.000 možmi, ki so v Vzhodni Nemčiji. Po besedah premiera Bulganina je to samo prvi korak k razorožitvi. Bulganin vabi ostale državnike, naj sledijo primeru sovjetske vlade.

Umik sovjetskih čet iz Vzhodne Nemčije in poziv zahodnim silam, naj tudi one odpokličejo

svoje enote iz Zahodne Nemčije, lahko po sovjetskem mnenju pripelje do sporazuma ob občutnem zmanjšanju tujih oboroženih sil v Nemčiji ali celo do umika tujih vojaških enot z ozemlja obeh Nemčij. To bi brez dvoma ugodno vplivalo na vprašanje nemške združitve, ki je danes ne le nemški, marveč resen vseevropski problem.

Toda nemška reakcija na Bulganinovo pismo Adenauerju je dokaj neelastična. Videti je, da vodilni krogi v zahodni Nemčiji še vedno stojijo na svojem brezkompromisnem stališču o združitvi Nemčije.

Poziv sovjetske vlade zahodnim deželam, da v času, ko še ne obstoja mednarodni sporazum o razorožitvi, prično samostojno reševati to vprašanje zlasti na ta način, da zmanjšajo svoje vojaške efektivne, je brez dvoma vreden pozornosti. Res je, da je treba težiti k temu, da se vsa važna mednarodna vprašanja, zlasti pa tista, od katerih je odvisen mir v svetu, rešujejo v Organizaciji združenih Narodov. Toda v trenutku, ko ta organizacija ni pokazala dovolj sposobnosti za rešitev takšnega vprašanja, je iniciativa posameznih držav — v konkretnem primeru Sovjetske zveze — vsekakor pozitivna. Pozitivna je zato, ker je Sovjetska zveza s tem praktično pokazala svojo

naklonjenost miru in potrdila pripravljenost, da prične konkretno reševati problem razorožitve — čeprav samo v nekatereh aspektih. Pozitivna je tudi zato, ker se njeno vabilo k sodelovanju ni omejilo samo na največjo silo Zahoda, na Združene države, marveč je bilo namenjeno tudi drugim deželam Zahoda. Saj je sodelovanje čimvečjega števila držav v reševanju tega in podobnih vprašanj edino poročilo za uspeh.

EISENHOWER

Jasno je, da eno samo pismo ne more rešiti problema razorožitve. Toda iniciativa Sovjetske zveze lahko prispeva k temu, da se skupno najde nova pot za njegovo rešitev. Danes, ko je mednarodna napetost že popustila in ko vse miroljubne dežele dajejo prednost politiki ekonomskega in političnega sodelovanja, je tendenca k nadaljnjemu oboroževanju pač nerealna. Velika podpora poli-

tiki ekonomskega in političnega sodelovanja med narodi v svetu, ki danes vse bolj postaja enotna celota, bi bila prav razorožitev. Najti skupno pot do njegove uresničenja bi pomenilo najti tudi skupni jezik za rešitev ostalih številnih nerešenih vprašanj, ki kalijo pristnejše medsebojne odnose. To je vsekakor vprašanje Nemčije in njenega združenja, kakor tudi vprašanje dveh vojaških paktov, Severnoatlantskega in Varšavskega. Čeprav organizirani v izključno vojaške namene, morajo tudi le-ti pod pritiskom nove situacije v svetu spreminiti svoj značaj. Tako istočasno s potekom aktivnih priprav za oborožitev zahodnonemške armade v okviru NATO sam Severnoatlantski pakt izgublja svojo strogo vojaško naravo. Sami njegovi člani mu namreč skušajo dati dokaj širši značaj. Hočejo mu dati tudi političen in zlasti gospodarski poudarek. Videti je, da protagonisti te ideje niso daleč od svojega cilja. Saj so izključno vojaške organizacije — naj se one imenujejo NATO, SEATO ali Varšavski pakt — danes izgubile svoj prejšnji raison d'être.

Razorožitev je težak in zavozlan problem. Ni ga moč rešiti brez noč; morda niti jutri še ne bo rešen. V današnji situaciji pa bo mnogo lažje najti skupen jezik in razpravljati o vprašanju razorožitve v skladu z izboljšano mednarodno situacijo in s splošno orientacijo k miru. Tudi sovjetsko stališče, izraženo v Bulganinovih pismih zahodnim državnikom, bo brez dvoma prispevalo v to smer.

M. K.

Za razširitev trgovskega omrežja na Gorenjskem

Ce primerjamo sedanje stanje trgovskega omrežja na Gorenjskem s stanjem v drugih okrajih Slovenije ali v drugih republikah, ugotovimo, da je razmeroma zadovoljivo, ker na eno prodajalno odpade povprečno manj prebivalcev kot v katerikoli drugem okraju. Hitro pa se ta slika spremeni, če to stanje primerjamo z onim pred vojno, ali v sosednjih državah ali pa (kar je zlasti važno) s potrebami prebivalstva na Gorenjskem.

Leta 1939 je bilo na Gorenjskem 1100 trgovin (brez sejmar-

jev, lesne trgovine, trgovine z živino itd.), leta 1955 pa jih je bilo 518. Povprečno je odpadlo na 1 prodajalno leta 1939 manj kot 95 prebivalcev, lani pa 250. To seveda ne more biti že neko absolutno merilo zmogljivosti našega maloprodajnega omrežja, ker so se po vojni znatno povečale kapacitete prodajalnih (površina prodajnih prostorov, oprema, število osebja), vendar pa tudi to ne krije vsega zmanjšanja. Posebno je še nezadovoljivo stanje v živilski stroki, kar naj pokažejo naslednji podatki:

Stroka	1939		1955	
	Število prodajalnih	Na 1 prod. odp. prebival.	Število prodajalnih	Na 1 prod. odp. prebival.
Živila in gosp. potreb.	517	120	211	616
Mesnice	126	818	81	1599
Kruh	122	850	45	2878
Sadje in zelenjava	21	5000	18	7194

Očividno je, da sedanje stanje v teh strokah nikakor ne ustreza, čeprav smo sicer na Gorenjskem, v splošnem povprečju, dosegli najnižje število prebivalstva na 1 trgovino v državi in čeprav že sedaj to povprečje dosega tisto, ki se v današnjih gospodarskih razmerah smatra za ustrežajoče (220 prebivalcev na 1 trgovino za vse stroke).

Tudi v omrežju prodajalnih, ki se pečajo s prodajo industrijskih izdelkov so še znatne vrzeli, zlasti če upoštevamo razne specialne trgovine (papirnice, modno blago, športne potrebščine, kemikalije, tehnično blago itd.).

Toda ne samo glede gostote omrežja z ozirom na število prebivalstva, marveč tudi glede razporeditve prodajalnih po mestih in naseljih sedanje stanje na Gorenjskem ne zadovoljuje povsod, posebno ne v novih naseljih, n. pr. na Jesenicah — na Plavžu, v Kranju — na Planini; nadalje so marsikateri večji podeželski kraji brez prodajalnih in živilskih potrebščin, ki jih potrebuje vse prebivalstvo ali pa so te prodajalne potrebščinom precej oddaljene.

Ze ta kratek pregled vsiljuje vprašanje, kje so vzroki nezadovoljivemu stanju in kaj storiti, da bi naša trgovina lahko željama in potrebama prebivalstva boljše ugodila, ker posledice nezadostne razširjenosti trgovskega omrežja za potrošnike so vsakomur znane in o njih ni treba posebej razpravljati.

Vzroki nezadostnemu številu prodajalnih so predvsem v tem:

1. Primanjkuje primernih poslovnih lokalov, ker se mnogi uporabljajo v netrgovske svrhe ali pa se ob razširitvi naselij ne gradi tudi poslovnih prostorov.
2. Trgovina sama ne razpolaga z zadostnimi investicijskimi sredstvi za gradnjo novih lokalov, niti za povečanje obstoječih, medtem pa je bila doslej pomoč skupnosti mnogo premajhna; največkrat se je zgodilo tako, da so bila sredstva, katera je ustvarila trgovina in jih odvajala državnim organom, porabljena predvsem v druge namene.
3. Današnji notranji ustroj trg. podjetij in samostojnih trgovin terja še sam po sebi večji krog potrošnikov (najmanj 500), sicer se odpiranje prodajalne ne izplača, ker ne daje zadostnega dohodka za kritje stroškov.
4. Večina trg. lokalov je v privatni posesti, kar vpliva na to da trgovina (ki je vsa družbena), težje dobi lokale kot razni drugi interesi. Lastniki niso zainteresirani za razširitev trg. omrežja. Tega interesa letos ni, ker čeprav se podjetje razširja, osebje od tega prizadavanja nima ničesar.
5. Nepopoln sistem nagrajevanja v trgovini kolektivov ne vzpodbuja k razširitvi poslovanja, razen tega pa obstaja tudi pomanjkanje sposobnega poslovskega kadra.

Ti in drugi razlogi so torej vse doslej preprečevali širši razmah trgovine in povečanje števila obratov, dasiravno je bilo tudi precej dobre volje, idej in konkretnih načrtov, kako stvari čimbolje rešiti. Sele v zadnjem času so se tega problema precej resno loti-

je, lesne trgovine, trgovine z živino itd.), leta 1955 pa jih je bilo 518. Povprečno je odpadlo na 1 prodajalno leta 1939 manj kot 95 prebivalcev, lani pa 250. To seveda ne more biti že neko absolutno merilo zmogljivosti našega maloprodajnega omrežja, ker so se po vojni znatno povečale kapacitete prodajalnih (površina prodajnih prostorov, oprema, število osebja), vendar pa tudi to ne krije vsega zmanjšanja. Posebno je še nezadovoljivo stanje v živilski stroki, kar naj pokažejo naslednji podatki:

IVO ŠEFIC

Letošnja turistična sezona pod drobnogledom

Pričakovanja se niso uresničila - Napake, ki se ne bi smele iz leta v leto ponavljati

Turistična sezona je v polnem teku. To lahko trdimo, čeprav se morda nekateri gostinski delavci s tem ne bodo strinjali, češ saj še nismo v juliju ali avgustu. Za mnoge pomenita žal »sezona« še vedno le julij in avgust mesec.

Kako je trenutno v letoviščih na Gorenjskem?

Nekateri pravijo: porazno. Drugi zopet trdijo, da se bo sedanji položaj v juliju in avgustu znatno izboljšal. — Upajmo!

Na Bled, ki je v nekem smislu »turistična Meka« Gorenjske, sedaj le kdaj pa kdaj privozi kak inozemski avtobus s turisti, ki se ustavijo bodisi na kosilu ali kvečjemu za dan — dva in takoj odbrže dalje. Domačih gostov razen dijaških ekskurzij ni.

Sicer pa je Bled prazen. Pričakovanja gostincev, da se bo letos na Bledu kar trlo inozemskih gostov v naših hotelih, se niso uresničila.

Vzroki? — Več jih je. Subjektivni in objektivni. Pravzaprav so tudi ti objektivni vzroki močno subjektivni.

Kaj je na stvari? — V lanskem letu je prevladovalo mnenje, da inozemski turisti preživijo pri nas dopust skoraj zastoj. Lahko rečemo, da to ni popolnoma pravilna trditev, čeprav seveda nismo izkoristili vseh možnosti, ki bi nam omogočile večji priliv deviznih sredstev od turizma.

In letos? Prav na podlagi takih mnenj so naša gostinska podjetja občutno zvišala cene penzionov, večina občinskih ljudskih odborov pa je prav letos predpisala take turistične takse, da je ponekod letovanje

pod šotori, v lastni oskrbi turistov, celo dražje kot v hotelu. Kaj smo dosegli s tem?

Prvič: na domače turiste spriči takih cen, letovišča kot so Bled, ne morejo računati.

Drugič: tudi inozemskim gostom se zde cene v naših gostinskih podjetjih previsoke, čeprav smo še vedno cenejši od Avstrije in Italije. Slednja ugotovitev pa je nekoliko površna zato, ker mi v naših letoviščih lahko nudimo inozemskim gostom precej manj udobnosti in zabave kot jo lahko nudijo naši sosedi.

Eden objektivnih vzrokov visokih cen v naših letoviščih je tudi 20% davek na plače v gostinstvu, ki prav gotovo znatno vpliva na cene.

Se nekaj »subjektivnih« momentov:

Vstop v kopališče na Bledu z ustreznim kabino stane 130 dinarjev. — Kdo izmed Blečanov, domačih turistov, pa tudi ostalih gostov bo lahko vsak dan plačal tako vsoto zgolj za kopanje?...

Primer »elastičnosti« poslovanja: v nekem zelo renomiranem hotelu na Bledu (ime ni važno, ker je opisan primer tipičen pojav) bo prebila neka družina iz Združenih držav Amerike mesec dni. Ker bo čas njenega bivanja na Bledu sovpadal v štirih dneh z Evropskim prvenstvom v veslanju, ko bodo vsi hoteli sedanje cene še nekoliko povišali, je uprava hotela sporočila tej družini, da se bo tudi njihov penzion v teh dneh povišal. Torej: za 26 dni bivanja na Bledu bo omenjena družina plačala toliko, za 4 dni bivanja pa še nekoliko več...

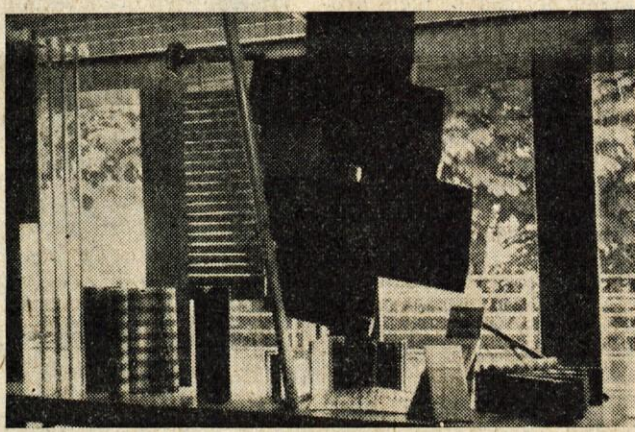
Z razstave na Bledu

Na Bledu je že dober mesec dni odprta stalna sezonska gospodarska razstava, ki jo prireja zavod »Bled - Commerce«.

Na letošnji razstavi razstavljajo skupno sto dvojic podjetij iz

vzbujajo razstavljeni proizvodi kovinske industrije.

Ta sezonska razstava vzbuja vsako leto veliko zanimanje, zlasti med inozemskimi gosti. Ni ekskurzije, ni uradne dele-

Razstavni paviljon tovarne »Roleta« iz Kranja

vse države. Največ je razstavljalcev iz Slovenije, in sicer 71, slede razstavljalci iz Srbije (17), Hrvaške (12) ter po eno podjetje iz Makedonije, Bosne in Hercegovine.

Največ razstavljalcev je iz tekstilne in prehranske stroke, precejšnjo pozornost pa

gacije, ni izletnikov, ki si je ne bi mimogrede ogledali. Zato ima ta razstava ne le gospodarski, temveč tudi pomemben politični moment.

Gospodarsko razstavo na Bledu si je doslej ogledalo 15.000 obiskovalcev.

A.

O gospodarskem tisku

DELO IN VARNOST — številka 3 in 4

Izšli sta tretja in četrta številka strokovnega časopisa »Delo in varnost«, ki ga izdaja Zavod za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu LRS v Ljubljani. To je do danes prvi in edini list v državi, ki se peča s perečimi vprašanji produkcije in varnega gospodarjenja v industrijski proizvodnji, z vprašanji smotne, znanstveno utemeljene organizacije dela, z vzgojnimi vprašanji kadrov v gospodarstvu in s problemi preprečevanja nesreč pri delu, to je zdravstvene in tehnične zaštite. V prizadevanju za hitrejši razvoj in napredek našega gospodarstva ter za povečanje storilnosti dela ima časopis, pri katerem sodelujejo priznani strokovnjaki, brez dvoma zelo pomemben delež in nanj še posebej opozarjamo vsa industrijska podjetja, gospodarske organizacije in strokovnjake.

Tretja številka časopisa prinaša naslednje članke: »Pravilniki o premijah so obvezni«, Mitja Kamušič: »Bistvo in glavna načela premijskih sistemov

v gospodarskih organizacijah«, Ing. Pavle Vrbič: »Organizacija proizvodnje, storilnosti in plačni sistem v premogovnikih«, ing. R. Ahčan: »Organizacija proizvodnje, storilnosti in plačni sistem pri rudniku lignita Velenje«, ing. Vinko Prežljak: »Vpliv organizacije dela in plačnega sistema na produktivnost dela pri rudniku Trbovlje — Hrastnik«, Ing. Ana Najžar: »Onečiščenja v zraku in asanacija delovnih mest v industriji«, ing. Janko Svajger: »Varnost pri delu v luči statistike«, prof. M. Battestin: »Obrazni ščitniki«, članek o metodi praktične izobrazbe vodilnega kadra v proizvodnji, ing. Boris Gostiša: »Prirodni brusi in umetni brusilni koluti«.

Vsebinske četrte številke: Franjo Aleš: »Izkoristimo izkušnje drugih«, ing. Ervin Perne: »Vpliv organizacije dela na ocenitev delovnih mest«, Mitja Kamušič: »Problemi sestave premijskih pravilnikov«, dr. Leon Jerovec: »Znanstvena organizacija dela in plačni sistem«, ing. Janko Svajger: »Varnost pri delu v luči statistike«, dr. Stane Lajevce: »In-

K sreči bodo omenjeni gostje kljub takim postopkom vendarle prišli na Bled...

Komentar menda ni potreben!

Kar je — je. Po toči zvoniti je prepozno. Trdimo lahko, da bo letošnja turistična sezona precej slabša od lanskeletne. Na nedavni seji Turistične

zveze Jugoslavije so člani Upravnega odbora predlagali, naj se pri Zveznem sekretariatu za blagovni promet ustanovi posebna komisija, ki naj prouči stanje v gostinstvu in naj predlaga ustrezne ukrepe. Toda — šele za leto 1957.

Letos pa...

I. AUSEC

Gospodarske novice iz vse domovine

Posvetovanje atomistov.

Sredi prihodnjega meseca bo v Beogradu posvetovanje o uporabi nuklearne energije v električnem gospodarstvu. Namen tega posvetovanja bo, pritegniti primerno število strokovnjakov k uporabi nuklearne energije v električnem gospodarstvu. Na posvetovanju bodo v 5 referatih razpravljali: o fizikalnih osnovah nuklearne tehnike, o energetskih reaktorjih, o nuklearnih termoelektrarnah, o vključitvi teh elektrarn v energetske gospodarstvo Jugoslavije ter o organizaciji, kadru in perspektivi dela na področju uporabe nuklearne energije v električnem gospodarstvu.

Izvoz volnenih tkanin in trikotaže v SZ. Lani smo izvozili prvič večjo količino volnenih tkanin v SZ. Do konca lanskega leta smo izvozili teh tkanin v vrednosti 1.500.000 dolarjev, s čimer je postala SZ največji kupec jugoslov. volnenih tkanin. V zadnjem četrtletju lani smo izvozili okrog 65.000 kosov volnene trikotaže v vrednosti okrog 200.000 dolarjev.

Sovjetsko zunanjetrgovinsko podjetje »Raznoeksport« je

letos že sporočilo svoja naročila za večjo količino volnene trikotaže. Zdej potekajo razgovori o dokončni višini naročila.

Poaljšanje jugoslovanske - finske trgovinske sporazume.

Z izmenjavo not med zastopniki finskega poslaništva v Beogradu in Drž. sekretariatom za zunanje zadeve, je podaljšanje trgovinske in plačilni sporazum med Finsko in Jugoslavijo od 1. julija 1956 do 30. junija 1957.

Trgovinska pogajanja z Izraelom.

Po obvestilih Jugoslovanskega gospodarskega delegacije v mesecu juniju v Izrael, kjer se bo pogajala za sklenitev novega trgovinskega sporazuma med obema državama. Dosedanja blagovna izmenjava med Jugoslavijo in Izraelom je temeljila na trgovinskem sporazumu, ki je bil sklenjen 24. julija 1954 v Beogradu.

Vzpostavljen želez. promet z Madžarsko. Po šestih letih so slovesno odprli promet med Jugoslavijo in Madžarsko preko obmejnih postaj Kotoriba in Murakeresztur. Na obeh postajah so bile velike slovesnosti.

Na rob zasedanja okrajne štipendijske komisije

V nekaterih mladinskih organizacijah se zadnji čas vneto pripravljajo na počitniške akcije v mladinskih delovnih brigadah. Najslabše so izvedli to na kranjski gimnaziji. Človek se čudi, kako je mogoče, da naši dijaki — med njimi je precej štipendistov, kažejo tak odnos do socialistične graditve.

Ko je pred dnevi zasedala okrajna štipendijska komisija, je predstavnik okrajnega komiteja poročal o tem, kako ravno štipendisti, to je tisti, katerim je družbena skupnost omogo-

čila šolanje, kažejo naravnost nemaren zgled za vključitev v delovne brigade in da se dijaki ne štipendistov obrečujejo ob nje, češ: »Če vi ne greste, ker vas država podpira, zakaj bi potem šli mi, ko tako nimamo nobenih obveznosti!« Res je, da obvezno ni nihče dolžan oditi v brigado. Res je tudi, da nima nobenega smisla postavljati stvari tako, kakor se je to že dogajalo: »Če ne, boš šel v brigado, ti ne bomo dali štipendije!« Dijaki kranjske gimnazije naj vedo, da ima tudi dijak-neštipendist obveznosti do družbe. Vzdrževanje prosvetnih ustanov prinaša neštipendistu prav take ugodnosti za razvoj kot štipendistu.

V osnovi gre za nek popolnoma drug problem in o tem je vredno spregovoriti. Gre za preprosto ugotovitev, da današnja mladina res samo zahteva, da pa ne obenti nikakršnega dolga za ugodnosti, ki jih v naši družbi ureditvi ima. V taki luči se nam tudi najrazličnejše oznake posameznih dijakov, ki jih prebiramo na sejah, zde naravnost smešne. Na primer: »Tovariš je vzoren član mladinske organizacije...« ali: »Tovariš Vencelj Čufar izpolnjuje vse dolžnosti, ki mu jih nalaga LMS itd.«, zde naravnost smešne. Takih oznak za naše dijače-štipendiste bi lahko naštel vsaj trikrat toliko, kolikor se je teh prostovoljno javilo v mladinsko delovno brigado. Zato ni prav nič čudno, če je bila vsa komisija za podeljevanje štipendij pri OLO Kranj mnenja, da bomo v bodoče sodili le po delu.

Bolj kakor štipendijska komisija, ki je le po naključju izvedela za odnos učee se mladine do delovnih naporov naše skupnosti, bi se ob tem morali zaustraviti in zamisliti vsi tisti, ki jim je poverjena skrb, da vzgajajo izobražence zaradi družbe in ne zaradi šole.

-on

Častno sodišče - pomembna ustanova

Pri nas je precej organizacij in ustanov, katere tisk matično obravnava. Njihovo ime se pojavi v časopisih običajno ob neki letni skupščini in potem spet nič, do prihodnjega leta.

Morda so krive temu same te ustanove, ker niso znale ali pa tudi niso hotele zainteresirati javnosti za svoje delo. Vsekakor pomeni to njihovo življenje »v senci« škodo, ker mnoga dejstva in pojavi ostanejo tako med štirimi stenami.

Ali ste morda kdaj prebrali v časopisih beležko o tem, da je bilo neko izvozno podjetje iz Sarajeva, Beograda ali Zagreba kaznovano z javnim ukorom zaradi kršenja dobrih poslovnih običajev? Morda ste se zanimali, v čem je bilo to kršenje, kdo je tisti, ki je kaznoval dotično podjetje in kaj ta kazen pomeni za podjetje.

Te kazni so prišle kot končni izid dolgotrajnega preverjanja dejstev, vztrajnega dokazovanja in dostikrat ognjevitih razprav v neki ustanovi — v Častnem sodišču pri Zvezni zunanji trgovinski zbornici. To Častno sodišče je bilo ustanovljeno v začetku 1954. leta in njegova naloga je izpolniti praznino, ki obstoja v naši zakonodaji. Vse to na področju poslovne, »trgovske« morale. Vloge Častnega sodišča v naših pogojih ne moremo zanikati, saj se pri nas socialistična poslovna morala šele ustvarja.

Da se prav ta socialistična morala šele ustvarja, da so norme te morale še neutrne, je dokaz 49 primerov prekrškov, o katerih je Častno sodišče, sestavljeno od 25 članov, moralo razpravljati v lanskem letu. Dokaz o tem so tudi kazni: štiri običajni ukori, šest javnih ukorov, 4 javni ukori v časopisih, ena izmed kazni je tudi dvoletna prepoved izvoza v Turčijo, prav tako ena kazen izbrisane iz zunanje trgovinske registra itd.

Cepprav se pri nas že več let upoštevajo v zunanje trgovinske poslovanje domače uzance, ki so v precejšnji meri zmanjšale možnost nesporazumov in nasprotij, se še vseeno pojavljajo primeri, v katerih se morajo člani Častnega sodišča osloniti predvsem na svoj zdrav razum in izkušnje, da bi rešili kak spor.

Nekateri primeri so prav zanimivi:

Podjetje »K« iz Novega Sada je bilo obtoženo, da je z nerresničnimi dejstvi onemogočilo podjetju »C« iz Beograda poslovati z nekim tretjim podjetjem iz Zrenjanina in je zaradi tega ustvarilo dobiček 100 milijonov dinarjev. Predstavniki podjetja iz Novega Sada so kot kaže, prepričali podjetje iz Zrenjanina, da jih podjetje iz Beograda izkorišča in da se jim mnogo bolj splača delati z njimi. Tako je razumelo tudi Častno sodišče in obsodilo novosadsko podjetje s tromesečno prepovedjo opravljanja izvoznih poslov. Toda Vrhovno gospodarsko sodišče je prišlo do prepričanja, da v tem primeru ni elementov neoljalne konkurence in je zato osvobodilo novosadsko podjetje vse krivde.

Nekemu podjetju iz Ljubljane je bilo prepovedano izvažati v letošnjem letu papriko. Tožilo ga je podjetje iz Skoplja. V čem je bila krivda podjetja iz Ljubljane? Njegova krivda je bila v tem, ker je prodalo papriko, upoštevaje zgolj poročila o ceni neke dunajske firme, ki je njegov poslovni prijatelj in ni upoštevalo konjunkturo na tržišču. Zaradi tega je izvoznik iz Skoplja smatral, da je s tem prizadejana škoda celotnemu gospodarstvu. To stališče je zastopalo ne le častno sodišče, temveč tudi Vrhovno gospodarsko sodišče.

Kljub nekaterim protislovnim sodbam Častnega sodišča pri Zvezni zunanji trgovinski zbornici ter Vrhovnega gospodarskega sodišča pa se pomembnost Častnega sodišča nikakor ne zmanjšuje. Če zaradi tega ne, ker se na tem področju utrjujejo oblike naše nove poslovne morale. (JUGOPRES)

gorenjske bodice

LETOŠNJE VREME ga pa res krona. Cepprav smo že v času, ko bi moralo biti najlepše, je en dan sonce, tri dni pa deževje. Zaradi takega poletja se mi ljubitelji kopanja kar smilijo, zlasti še plavalci, ki komaj čakajo tekmovalnj. Čudi pa me, da je letošnje vreme tako slabo vplivalo na »modro vodstvo« kranjskih plavalcev, ki svojih tekmovalcev še ni verificiralo, čeprav je rok že potekel. PRI SVOJEM HISEM prijatelju sem opazil kaj čuden račun komunalnega podjetja Vodovod Kranj. 14. maja je pri njem podjetje napeljevalo vodovod. Zadnji dan v maju je napisalo račun, na katerem piše: plačljivo takoj po prejemu računa! Toda moj prijatelj je v resni zadregi, ker je račun prejel šele 14. junija. Ja, pa še to: na računu je bilo zapisano, da moram plačati za delo jurja, za nekaj take pa kar dva! No pa naj že bo, če drugače ne gre, le da bi vnaprej vedel, kdaj ne bo vode, je dodal prijatelj.

CEPRAV SEM BODICAR i-mam tudi prijatelja precej. Pred dnevi sem imel pa smolo. Kar dve naenkrat sta me obiskali. Ker sta mi obe tožili, k sreči druga druge še dobro vi-

deli nista. Obe sta namreč kupili povsem enak par dokolenk (nogavic) iste barve, iste številke in iste znamke (le zank ne vem, če je bilo isto število), v dveh različnih kranjskih trgovinah po dokaj različnih cenah. Pri »Volni« za ta »špase« računajo 460, pri »Modi« pa kar 625 dinarjev! POT ME JE TA TEDEEN peljala v Škofjo Loko. V izložbenem oknu »Dežnikarja« v Blaževi ulici sem opazil 5 slik, pod njimi pa napis: Od Podobnika slike od izleta na Plitvice in morje. Ena slika velja 100 din, kdor pa vzame dve, sta pa 160 dinarjev. Uboga slovenščina, pa kar javno te izobesijo. Se danes pa mi je žal, da nisem šel še jaz po slike. Morda bi jih bilo vseh 5 že zastoj?

NAMENJEN SEM BIL tudi v Ljubno, pa mi je kolega rekel: »Nikar!« »Veš, mi je dejal, nekateri ljubenski psi so — ne vem če zaradi visokih pasjih taks — tako podivjali, da bi ti utegnili utrgati z zadnice kak kilogram mesa.« Naj ga raje ljubenskim lovcom, ki dopuščajo, da psi ujamejo srnjaka in se čez dan svobodno sprehajajo po polju, ponoči pa ovcam, spečim v hlevu, s stegen in pleč trgajo meso, sem si mislil. Kaj

V teh dneh proslavlja telovadno društvo Kranj, danes TVD »Partizan«, 60-letnico svojega obstoja. Slavnostni dan praznovanja bo v nedeljo, 17. junija, ko bo v Kranju okrajni telovadni nastop, na katerem bodo sodelovali člani vseh TVD »Partizan« z Gorenjske in tako dostojno proslavili pomemben jubilej.

3. maja 1896. leta se je sestal Gorenjski Sokol v Kranju k ustanovnemu občnemu zboru. K tej slavnosti je poslal Ljubljanski Sokol delegacijo 10 članov. Na občnem zboru pa so za starost Kranjskega Sokola izvolili Avguštna Drukarja, notarskega kandidata v Kranju. Ob ustanovitvi je društvo šlo že 50 članov. Pri popoldanski prosti zabavi so govorili razni odposlanci, med drugim Koblar, Globočnik, dr. Tavčar, Hribar itd. Vroč želja vseh je pač bila, da bi se ustanovljeni »Gorenjski Sokol« lepo razcvetal v čast, ponos in bodrenje naroda slovenskega.

Le v najožji zvezi z domačo grudo, z narodom in njegovim življenjem vseh razvijati svoje telesne in duševne sile, iz svoje zemlje črpati vedno novih sil za življenje in graditev naše domovine. Vedno in vedno iznova je treba orati v plast naroda, da ne zamre življenje v globočinah in da se ne razraste v površen plevel.

Slični pozdravi so se vrstili na občnem zboru. Ob tej priliki naj omenimo še dogodek, ki je bil 2 meseca po ustanovnem občnem zboru; t. j. 9. avgusta 1896 v Kranju. Kronist tedanje dobe poroča v Novicah z dne 14. avgusta 1896. leta naslednje.

Ljubljanskega Sokola izlet v

Kranj se je razvil v pravo narodno slavnost. Udeležil se ga je »Ljubljanski Sokol« z nad 60 člani s starostjo dr. Tavčarjem na čelu, »Gorenjski Sokol« s 34 člani, na čelu mu starosta V. Majdič, »Postojnski Sokol« je poslal starostjo dr. Treota s 15 člani, »Tržaški Sokol« s starostjo dr. Gregorinom, »Goriški Sokol«, starosta Gabršček. Razen sokolskih opazili smo obilo drugih društev. Slovenski bikiški klub »Ljubljana« je bil korporativno s 30 člani navzočen. Dasi je vreme zjutraj slabo kazalo, zbralo se je na stotine občinstva na ljubljanskem kolodvoru, od koder se je v dveh vlakih odpeljalo proti Kranju. Na vseh postajah se je moralo prikloniti novih voz, osobito v Škofji Loki se je izletnikom pridružilo mnogo rodoljubov in rodoljubkin s škofjeloško čitalnico na čelu. Po sijajnem sprejemu na kranjskem kolodvoru se je jel slavnostni sprevod pomikati skozi bogato z zastavami okrašeno mesto. Pred mestno hišo je došlece v krasnih besedah pozdravil kranjski župan gospod Savnik, nakar mu je v lepem govoru odgovoril starosta dr. Tavčar. Popoldne ob 5. uri se je pričela ljudska veselica z veliko javno telovadbo. Telovadba, katere se je vršila v na to nalašč grajenem prostoru — te-

lovadišču, je v vsakem oziru sijajno uspela. Osobito so se proste vaje izvajale z občudovanja vredno točnostjo. Telovadba na orodjih, katere se je poleg ljubljanskega udeležil tudi postojnski »Sokol« pod predtelovadstvom staroste dr. Treota, je tudi na tem polju pokazala velik napredek slovenske telovadbe. Po telovadbi sta se spustila dva balona, mladina pa se je razveseljevala ob raznih mladinskih igrah, med katerimi je osobito radost in smeh vzbujala igra z lovinikom, toda dež je nanaglo prekinil veselje in zabavo in spodbil mnogobrojno občinstvo pod gostoljubne strehe kranjskih gostiln. Pri Majarju se je nadaljevala veselica, kolikor so to pripuščali skromni prostori. Godba, petje sta se menjavala z navdušenimi govori in le prekmalu je poklical sokolski rog Sokole v vrsto k odhodu. Spremljani od neštevilnega občinstva, so se ob zvokih godbe in sokolskih rogov podali na kolodvor in se burno pozdravljali po vrlih gorenjskih sokolskih odpeljali proti beli Ljubljani.

Tako se je tudi v tem jubilejnem letu udeležil Gorenjski Sokol izleta v Škofjo Loko dne 4. julija 1896. ter otvoritvi Narodnega doma 7. in 8. avgusta istega leta v Celju, kjer se je zbralo 7000 oseb z vseh slovenskih pokrajin ter tam preprečili nemškutarjem izvesti pripravljene demonstracije, katere se jim tako niso posrečile.

Tako je bilo delo, borbeno in cenjeno že v času pred 60 leti,

to je v času narodnega prepodroda ter tudi kasneje pod pritiskom Avstrije. Vendar se je po zlomu Avstroogrške nekje zgubilo v pravih in smernihkah kar se tiče metodičnega dela, kar se je pa nadoknadilo v poznejših letih pred drugo svetovno vojno. Nešteto imen, katera so ozko povezana s telovadbo v mestu Kranju odnosno cele Gorenjske. imena, katera so vzgajala zdrav duh v zdravem telesu, ter vzgojila rod, ki je v času narodnoosvobodilne vojne krepko posegel v borbo za boljše življenje. Zato je prav, da se ob priliki proslave 60-letnice telovadbe v Kranju, katero proslavlja Partizan mesta Kranja v nedeljo, 17. junija, spomnimo vseh tistih, ki so pripomogli pred vojno s svojim vzgojitelskim delom v telovadnicah ali pa med vojno žrtvovali svoja dragocena življenja, da jim ob tej priložnosti zakličemo: Slava. Njihovo delo, njihov trud, poglobljen še z izkušnjami narodnoosvobodilne borbe vodita TVD »Partizan« v letih po drugi svetovni vojni, katerega geslo je: Le v najožji zvezi z domačo grudo, z narodom in njegovim življenjem lahko uspešno krepimo svoje telesne in duševne sile in le tako bomo lahko uresničili svoj cilj — lepše življenje in čimprejšnjo izgradnjo naše lepe domovine.

L. Stiglic

Invalidska mladina je razstavljala

V zavodu za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku se v ponedeljek odprli razstavo ročnih izdelkov gojencev zavoda, ki obiskujejo osnovno in vajeniško šolo. V štirih učilnicah so bili razstavljeni šolski izdelki, zvezki, skice in risbe, pri čemer so obiskovalci lahko ugotovili, da nekateri invalidni otroci spretnje sučejo pero ali čopič kot mnogi zdravi učenci. Med izdelki njihovih obrtnih delavnic smo videli razne lutke, pletenine in vezanine, čipkarske in krojaške izdelke, igrače, pohištvo, izdelke ročnih spretnosti in še mnogo zanimivih predmetov, od glinastih gobic do raznega orodja. Posebno zanimiv je bil urarski razstavni oddelek, kjer so bili med drugim razstavljeni tudi samostojni urarski izdelki in doma izdelano urarsko orodje. Razstava je bila res lepa in zanimiva, najbolj pa je obiskovalce ganilo in navdušilo to, da so vsi izdelki dokazali sposobnost gojencev in prav nič ne zaostajajo za izdelki na razstavah po drugih šolah.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri Občinskem ljudskem odboru Trzič razpisuje na podlagi 40. člena Splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev (Uradni list FLRJ št. 26/55) natečaj za naslednja delovna mesta pri ObLO Trzič:

1. Referent za narodno obrambo — Pogoji: srednja strokovna izobrazba in 3 leta prakse v upravnih poslih
2. Referent za prosveto — Pogoji: srednja strokovna izobrazba in 3 leta prakse v upravnih poslih
3. Stenodaktilograf — Pogoji: srednja strokovna izobrazba ali dve leti administrativne šole oziroma višji administrativni tečaj in znanje stenografije za naziv deb. stenografa ali strojepisca I. b razreda
4. Pravni referent v oddelku za gospodarstvo — Pogoji: pravna fakulteta in 5 let strokovne prakse od tega 3 leta v gospodarstvu
5. Ekonomist — Pogoji: srednja strokovna izobrazba in 5 let prakse v gospodarstvu
6. Gradbeni inšpektor — Pogoji: višja strokovna izobrazba in 3 leta gradbene prakse, ali srednja strokovna izobrazba in 5 let gradbene prakse
7. Pravni referent za imovinsko pravne zadeve — Pogoji: pravna fakulteta in 5 let upravne prakse.

Plača po uredbi o državnih uslužbenih in dopolnilna plača po odloku ObLO Trzič.

Prošnje z življenjepisom je poslati ali osebno dostaviti občinskemu ljudskemu odboru Trzič do 15. julija 1956.

Komisija za volitve in imenovanja pri ObLO Trzič.

Svetujemo vam

Kam na letošnji dopust?

Komu še niso poznani Kaštel Lukšič, ki se posebno v zadnjem času turistično zelo razvija in privablja domače in inozemske goste na prijetno letovanje. Novo ustanovljeno Turistično društvo razpolaga pri privatnikih z 200 ležišči. Cena prenočišča za eno osebo je 120 do 150 dinarjev. Razen tega je Turistično društvo odprlo v juniju restavracijo, kjer se vsakdo lahko dobro hrani po nizki ceni: za 450 do 500 dinarjev dnevno.

Kaštel Lukšič ima lepo plažo obkroženo z borovim gozdičkom. V tem kraju se vam nudi vsestransko razvedrilo. Organizirajo se izleti na vrh Kozjak, od koder je prekrasen razgled na bogato kaštelansko polje, na Splitu. Avtobus vozi vsake pol ure, parnik pa 4 do 5-krat dnevno. Razen tega ima ta kraj

Splitu. Avtobus vozi vsake pol ure, parnik pa 4 do 5-krat dnevno. Razen tega ima ta kraj

DUBROVNIK — najlepše mesto našega Jadrana

Split in na bližnje otoke. Prav tudi železniško postajo ob protaku so tujcem omogočili izleti s parnikom, motornimi čolni in malimi ribiškimi ladjicami na večje otoke in manjše manj obiskovane otočke. Ob večerih pa vas v letnih vrtovih zabava plesna glasba ali pa se vam nudi kakšna druga prireditev, kot so narodni plesi in podobno. V okolici so bogati vinogradi in sadovnjaki. Kaštel Lukšič ima avtobusno in ladijsko zvezo s Trogirom in

Slavje gasilcev v Zg. Tuhinju

Najstarejše društvo v Tuhinjski dolini je v Zgornjem Tuhinju. Ustanovljeno je bilo leta 1912. Društvo nima še motorke, dobro pa je izvežebano za gasilsko službo. To nedeljo je razvilo nov gasilski prapor, ki so ga omogočili velikodušni darovalci spominskih žebličkov, kumovali pa so mu domačini Marija Žavbi, Rudi Kramar in Alojz Balog. Ob tej priliki se je zbralo v Zg. Tuhinju mnogo prebivalstva iz okoliških krajev, zlasti pa sosednja gasilska društva. Tajnik Jože Koncilija je podal kratko zgodovino društva, zastopnik okrajne gasilske zveze tov. Jože Berlec iz Kamnika pa je nekaterim zaslužnim članom razdelil priznanja, s katerimi jih je odlikovala Zveza. Kulturni del prireditve so s petjem in recitacijami izpolnili pionirji osnovne šole iz Zg. Tuhinja. Z.

VAŠ BODICAR

O delu Ljudske univerze v Naklem

Tesno sodelovanje s KZ osnova uspeha

Ljudska univerza v Naklem je pričela z delom že pred leti, ko so se preživeli tedanji izobraževalni tečajji. Danes smemo trditi, da je izpolnila pričakovanja.

Obisk je bil prav zadovoljiv, od 50—70 poslušalcev pri predavanju. Sezono je otvoril v vzgojnem predavanjem priznani ljubljanski pedagog dr. Stanko Gogala, zaključila pa jo je dr. Lunačkova z zdravstvenim predavanjem. Tretji predavatelj iz Ljubljane, inšpektor Vladimir Cvetko, je govoril o vlogi družine v naši družbeni ureditvi. Od ostalih predavateljev so bili trije domači, večina pa iz Kranja.

LU v Naklem dela v najtesnejši povezanosti z domačo družbo. V tem sodelovanju je tudi eden izmed razlogov, zakaj se LU v Naklem ne preživi, kakor se je to že marsikje zgodilo.

Razen uspehov, ki jih LU prav gotovo ima, pa so seveda tudi še pomanjkljivosti pri njihovem delu. Ena teh je premajhna sistematičnost in povezanost posrednih predavanj. Treba bo uvesti cikluse sorodnih predavanj, ki osvetlujejo isto problematiko z različnih vidikov. Druga pomanjkljivost je v tem, da je pri predavanjih premalo nazornih pripomočkov, zlasti filmov in skiptičnih slik.

Da bi odbor LU lahko izboljšal

Zaključna proslava na STT šoli v Kranju

Danes so se zbrali dijaki in dijakinje Srednje tehniške teštilne šole k zaključni proslavi, katere so se udeležili tudi nekateri člani šolskega odbora in predavatelji. Ravnatelj šole tov. Črtomir Zorec je v svojem govoru pohvalil dijakine in dijakinje za marljivo učenje, saj so bili v letošnjem šolskem letu učni uspehi boljši kot prejšnjega leta. Ob zaključku je govoril dijakom o njihovih nalogah pri praktičnem delu v tovarnah, kamor sedaj odhajajo. To jim bo omogočilo, da bodo po končani šoli res dobri delavci. Šola jim je nudila le del vzgoje, življenje zahteva mnogo več, zato je njihova dolžnost, da se v podjetjih zanimajo za vsa vprašanja. Se posebej je želel velikih uspehov onim, ki odhajajo v mladinsko delovno brigado. Po krajšem kulturnem programu so bile razdeljene najboljše diplome za njihove uspehe pri učenju, praktičnem delu in delu v organizaciji Ljudske mladine.

Obletnica velikega slikarja

Ves kulturni svet, posebej pa še rojstna dežela Nizozemska se letos spominja in praznuje 350-letnico rojstva slikarja Rembrandta. Mlinarjev sin iz mesta Leydena, Rembrandt (15. 7. 1606—14. 10. 1669) ne predstavlja le nesporni vrhunec nizozemskega slikarstva, marveč je ena najsilnejših osebnosti v zgodovini likovne umetnosti sploh. Ni poznan le po svojih znamenitih lesketajočih se temnih tonih, marveč kot velik revolucionar na vseh območjih slikarstva.

V Amsterdamu in Rotterdamu sta bili v maju odprti razstavi njegovih olj, jedkanic in risb. Obe razstavi nudita ljubiteljem redko priložnost, da si ogledajo zbrana najznamenitejša umetniškova dela.

Rembrandtove slike so danes raztresene po vsem svetu in jih njegova domovina Nizozemska hrani razmeroma malo. Velike evropske in ameriške galerije ter muzeji, v katerih posesti se nahajajo, le neradi posojajo znamenita dela iz svojih zbirk drugim. Tokrat so napravili izjemo in se je prirediteljem posrečilo zbrati okoli 100 platen, od tega nad 60 iz tujine ter mnogo risb in jedkanic.

Posebno pozornost je zbudil pristanek Sovjetske zveze, da pošlje na razstavo v Amsterdam več originalov Rembrandtovih slik, ki se nahajajo v leningrajski galeriji Eremitage, saj je to prvi primer, da so Sovjeti posodili svoje slike v inozemstvo.

Razen obeh razstav originalov prirejuje v mnogih krajih razstave reprodukcij in kopij Rembrandtovih del, ki naj seznanijo ljudi s svojisko umetnostjo velikega ustvarjalca, člo-

shal svoje delo, da bi spoznal mnenja svojih poslušalcev in da bi lahko s pridom uporabil pri nadaljnjem delu predloge prebivalcev, je izvedel ob koncu letošnje sezone anketo med svojimi poslušalci. Ta je pokazala, da je razmeroma zelo malo vaščanov, ki bi poslušali le eno ali dve predavanji. Nekateri se za predavanja LU sploh še ne zanimajo, drugim pa so postala že nekakšna potreba. Največ anketirancev je poslušalo 5 do 8 predavanj. Pravzaprav se delijo poslušalci na dve skupi: ena posluša kmečko-gospodarska predavanja, druga

pa predvsem teh ne. Zato nekateri predlagajo, naj se predavanja kmečko - gospodarske vsebine izdvojijo iz LU in naj jih posebej organizira za svoje članstvo Kmetijska zadruga.

Na splošno se anketiranci izjavljajo zelo pohvalno o predavanjih in predavateljih. Zelo razveseljuje dejstvo, da se vsi po vrsti navdušujejo za ustanovitve Mladinske ljudske univerze. Aktiv mladih združenikov, o katerem smo doslej slišali že dokaj pohvalnega, bo imel v prihodnji sezoni spet priliko, da se izkaže.

J. K.

Premiera DPD „Solidarnost“ v Kamniku

William Inge: PIKNIK

Preteklo soboto in nedeljo smo videli v Kamniku delo novejšega ameriškega dramatika W. Ingeja, ki ga po svetu mnogo igrajo, pri nas pa je komaj znan. V Jugoslaviji so prvič uprizorili »Piknik« v Nišu leta 1954. V Sloveniji so igrali »Piknik« v sezoni 1955/56 v Kranju, celjsko gledališče pa je v isti sezoni uprizorilo dramo »Vrni se mala SHEBA«, ki nam je znana v filmski verziji.

William Inge je bil rojen 1913 na ameriškem Srednjem zahodu (Kansas), sedaj je profesor literature in dramatike, gledališki, filmski in glasbeni kritik. Razen obeh imenovanih del je znana tudi drama »Avtobusna postaja«, ki je doživela na Broadwayu izreden uspeh.

V njegovih delih so ušedline osebnih doživetij in razočaranje zaradi tiste brezupne enoličnosti, ki je tragika Amerike. Komedijski »Piknik« je refleks ameriškega življenjskega tempa in z rahlo tragiko nadahnjene iskanja dobrote in lepote. Govori nam o malih ljudeh (nekakšna skupna črta ameriških dramatikov) in o njihovih problemih. Velikanski tehnični napredek malega človeka tlači k tlom. Zato si žele ustvariti svoj svet, domač, intimen in v sebi zaključen svet, ki naj bo v njih samih nekaj velikega. V slikanju teh hotenj sredi avtomatiziranega sveta se kaže avtorjeva vera v življenjsko silo njegovih ljudi.

Namesto o literarnih in dramatskih kvaliteta komedije raje še nekaj besed o uprizoritvi. Letos v Kamniku sploh nismo imeli gledališke sezone. V zimskih mesecih smo videli v re-

žiji F. Boltauzerja Priestleyevega »Inšpektorja na obisku«, ki je bil solidno zrežiran in je obdržal visoko raven kamniškega amaterskega gledališča zadnjih let (Ogrizovič: Hasanaginica, Harris: Molčeca usta itd.). »Piknik« primerjave s prejšnjimi deli ne vzdriži. Res je, da je imel režiser (I. H. Tagora) težavno delo, saj je moral komedijo zasesti v veliki meri z novinci in jo naščitirati v kratkem času. Res je pa tudi, da gledalci ocenjujejo le tisto, kar vidijo na odru, okolnosti za kulislami jih ne brigajo. Po tem

pa, kar so videli, lahko rečemo: komedija ni vžgala.

Prvo dejanje je bilo dokaj statično, igralci so razen tega marsikdaj »lovili« tekst. Največ življenja je vnesla živahna Rosemary Sydney (Greta Ravnikar). Njo in njenega partnerja Howarda Bensa (Stefan Repanšek) je občinstvo ugodno sprejelo. Tudi Zdenka Malovrh (Flo Oves) je zaigrala s solidno rutino. Od novincev je vidno stopila v ospredje Maruša Gregorc (Millie Oweus), ki je v vlogi male navihanke pokazala precej igralskih sposobnosti. Se

najbolj razgibana je bila četrta slika, sicer pa je bila opazna zvez med starimi in novimi igralci. Komedijski je pustila občutek neizdelanosti. Tudi odrski jezik ni bil ravno vzoren.

V gledališkem listu so za »Piknik« zapisali: »Nič posebnega a prijetno le takrat, kadar najde kontakt s publiko — sicer drži le prvo!«

Stane Simenc

Koncert študentov Srednje glasbene šole v Kranju

Koncertni nastop študentov srednje glasbene šole iz Ljubljane nas je tudi letos presenetil in navdušil. Skoraj neverjetno se di človeku, kolikšne stopnje poustvaritve glasbenih del so zmogni ti mladi glasbeniki. Vidmarjevo odlikuje izredna tehnična zmogljivost na klavirju ter močan glasbeni izraz. Violinist Janček iz šole profesorja Pfeiferja je doma že v vseh legah ter siguren v tehniki in tonu. Celist Škrjanc se ne ustraši na svojem instrumentu izvajati zelo zahtevnih skladb, ki jih tehnično in izrazno skrbno poustvarja. Zupan in Tomšič, prvi na klarinetu, drugi na flavti, sta nam pokazala veliko zmogljivost na instru-

mentih, ki jih v Kranju na koncertih le redkokdaj slišimo. Violinistka Dimitrova nas je navdušila s svojim temperamentnim nastopom in visokim tehničnim znanjem. Izredno lepo barvan glas ima sopranistka Helcova, ki ga stopnjuje do velike dinamične razgibanosti z močno vsebinsko poglobitvijo. Borisu Sviri, izgleda, da klavirska tehnika ne dela bistvenih težav, zato je zmogel podajati težka glasbena dela z visokim glasbenim okusom.

Vsi mladi izvajalci so želi za svoj trud izredno priznanje. Posebno pa je treba čestitati in Tomšič, prvi na klarinetu, drugi na flavti, sta nam pokazala veliko zmogljivost na instru-

IVERI

Sarajevska založba »Narodna prosveta«, ki se je lani tako krepko afirmirala z izdajo Camilla Sijarića »Bihorci« razpisuje letos ponovno natečaj za najboljši izvirni srbsko - hrvatski roman. Nagrade so tri: prva milijon dinarjev, druga in tretja pa petsto in tristo tisoč dinarjev.

Razstava jugoslovanskih srednjeveških fresk potuje že več let po Evropi. Trenutno je odprta v Orhusu na Danskem,

od koder jo bodo prenesli na Finsko. Razstava vzbuja povsod po svetu zaradi svoje edinstvenosti veliko zanimanje.

Junijskih slavnosti iger na Dunaju se po vrnitvi iz Sovjetske zveze udeležijo tudi jugoslovanska dramska gledališča iz Beograda z Držičevo renesančno komedijo »Dundo Maroje«. Prireditelji so povabili tudi norveško narodno gledališče, ki nastopi z Ibsenovo dramo »Peer Gynt«. Dunajski gledališčniki pripravljajo zelo pester spored od starega dunajskega komediografa Nestroya pa do Faulknerja »Requiem za nuno«.

Dnevnik Ane Frank je eden najpretnesljivejših dokumentov iz dobe vojne. Stirinajstletno židovsko dekle opisuje življenje dveh židovskih družin, ki se dve leti v večnem strahu skrivata pred okupatorjem (v neki »amsterdamski hiši. Dnevnik je zaključen s tistim dnom, ko je nesrečneže izsledil Gestapo in jih odpeljal v uničevalno taborišče.

Dramatizacija tega dnevnika je dosegla letos največji uspeh sezone v New Yorku. Ta predstava naj bi reprezentirala ameriško gledališko ustvarjalnost na letošnjem pariškem festivalu, vendar je bila v zadnjem trenutku zamenjana z drugim dramskim delom. Primer sumljivo spominja na podobne zgodbe z lanskega in letošnjega filmskega festivala v Cannesu.

Iz poročila OZN razberemo, da izhaja na vsem svetu dnevno 225 milijonov časopisov, pa tudi, da je prijavljenih na svetu 257 milijonov radijskih sprejemnikov. Primerjava obeh števil kaže, kako močno prehiteva radio v zadnjih letih dnevi tisk.

Branje listov in tiska sploh se je zelo povečalo v deželah, ki zadnje čase uspešno pobijajo nepismenost, kot Indija, Brazilija, Indonezija in afriške države. Več kot polovico vseh radijskih sprejemnikov na svetu imajo ZDA.

REMBRANDT HARMENSZ VAN RIJN (1606—1669)
Lastna podoba (Dunaj, Lichtensteinska galerija)

S proslave stoletnice rojstva Stevana Mokranjca

USPEH KRANJSKIH PEVCEV V BEOGRADU

Razgovor z dirigentom Petrom Liparjem

Petra Liparja sem našel pri delu v pisarni Glasbene šole. Rade volje je se odzval vabilu, in za bralce »Glasa Gorenjske« povedal nekaj o proslavi stoletnice rojstva St. Mokranjca.

Vprašanje: Kdo je povabil pevski zbor »Franceta Prešerna« k sodelovanju na tej proslavi?

Odgovor: Prireditveni odbor za proslavo stoletnice rojstva srbskega skladatelja St. Mokranjca v Beogradu je vključil v program tudi nastop enega amaterskega pevskega zbora iz Slovenije. To željo je sporočil Društvu skladateljev Slovenije predlogom, naj bi to bil naš pevski zbor. Na proslavi pa naj bi izvajal VII. in X. rukovet. Obvestilo o tem smo dobili dva meseca pred proslavo. Ker naš zbor do tedaj še ni vadil Mokranjčevih del, je bila odločitev precej težka. Razen tega smo imeli v tem času še druge obveznosti: dvakratno snemanje za Radio Ljubljana, sodelovanje na Cankarjevih proslavi ter tri koncerte. Po temeljitim posvetovanju se je naš kolektiv le odločil za študij Mokranjčevih del. Dva meseca smo vadili večer za večerom. Težko bi seštel vse ure, ki so jih žrtvovali naši pevci.

Vprašanje: Rad bi zvedel nekaj o prireditvah v Beogradu.

Odgovor: Celotna proslava je bila pod pokroviteljstvom maršala Tita, ki ga je zastopal tov.

PETER LIPAR

Rankovič. Ljudska oblast ji je nudila vso moralno in materialno podporo. 8. junija zvečer je bil koncert v Narodnem gledališču, na katerem je enajst povabljenih zborov zapelo po eno Mokranjčevo rukovet. Naš

zbor je pel VII., to so pesmi iz stare Srbije in Makedonije. Za zaključek prireditve je vseh 11 zborov zapelo X. rukovet. Gledališče je bilo do kraja zasedeno. Med poslušalci so bili tudi zastopniki svetovnih festivalskih odborov, predstavniki naših republiških skladateljev zvez ter najvišji predstavniki našega političnega in kulturnega življenja.

Druga prireditev z enakim programom je bila naslednji dan na stadionu Tašmajdan. Ogromna udeležba ji je dala pravi ljudski značaj. Naš zbor je sprejel tudi vabilo Radia Beograd in tam izvajal slovenske narodne pesmi. Mestna občina Beograd je na čast udeležencem priredila koncert na Kolarčevi univerzi, na katerem so sodelovali: beograjska filharmonija, pevski zbor Centralnega doma JLA ter solisti.

Vprašanje: Kako je nastop pevskega zbora, predvsem vašega, sprejela publika in kakšen je bil odmev pri glasbenih kritikih?

Odgovor: Občinstvo je vse zore toplo sprejelo. Naš zbor je na obeh prireditvah nastopil v 10. točki sporeda za profesionalnima zboroma Radia Beograd

KMET IN PES

Na počitnice

Je odzvonil šolski zvonec
in pouka zdaj je konec.
Knjige naj gredo počivat
in počitnice uživati!
Vabi zlata nas prostost,
travniki in zeleni gozd,
kopališče, sladoled
in na gori pisan cvet.
Vse bo naše, hej, juhej!
Srček vriskaj in se smeji!

Martina Bidovčeva

Živel je kmet, ki je imel zelo starega psa — rekli so mu Sivec. Ko je gospodar ugotovil, da Sivec zaradi svoje starosti ne čuva dovolj skrbno hiše, ga je pognal čez prag.

Pes se je potepal po poljih in gozdovih in je srečal volka.

»Zakaj se potepaš?« ga vpraša volk.

»Gospodar me je napodil, mu odgovarja pes, »zato se potepam.«

»Kaj meni, da se ne bi dalo

kmata pogovoriti, da bi te ponovno sprejel?« vpraša volk.

»Nikakor ne!« odgovarja žalostno Sivec.

»Kaj pa, če bi gospodarja na kak način prevaril?«

čerjo je gospodinja skuhalo ajdove žgance in jih je bolj kot kdaj prej dobro zabelila z mastjo in ocvirki. Ko je bila večerja na mizi, posadi gospodar za mizo tudi Sivca, sede k njemu in ukaže:

»Poslušaj, gospodinja! Našemu Sivcu pripravi obilno večerjo in da ga potem ne bo žalost, zalij mu žgance z mlekom!«

Gospodinja je prinesla večerjo na mizo: največjo skledo z najboljšo vsebino postavi pred Sivca. Predno pa je gospodar začel jesti, je žgance v Sivčevi skledi lepo razgnil, da bi se prej ohladili in da se ne bi kuža opekli.

Ko je družina povečerjala, je pripravil gospodar svojemu psu toplo ležišče pri peči v veži. Sivec leže, a ne more zaspati. Njegove misli se potepajo po travnikih in pašnikih ter širnih gozdovih. Tod je doma volkec, ki ga je osrečil. Kako mu bo poplačal to dobroto? Predno je zatisnil oči, je sklenil: »Prijetelju volku se oddolžim za dobroto z dobrim delom!«

Odslej se je Sivcu pri gospodarju kar dobro godilo. Gospodar ga je smatral za člana družine, zato sta drug drugemu izkazovala spoštovanje. Gospodar zato, ker mu je pes otel otroka, pes pa zato, ker mu je gospodar nudil vse, kar si je poželet. V takem prijetnem ozračju so minevali dnevi, tedni, meseci in približal se je predpust, ko je gospodar možil najstarejšo hčer.

Tedaj se je Sivec neslišno in nevidno izmuznil iz hiše in se

v dolgih skokih pognal naravnost proti gozdu, da poišče svojega prijatelja volka. Iskal ga je, begal sem in tja in končno ga je našel. Ta mu reče:

»Pridi, dragi tovariš, v nedeljo zvečer na vrt mojega gospodarja. Previdno te pripeljem v hišo in oddolžim se ti za vse, kar si mi dobrega storil.«

(Se nadaljuje)

Igrica

Pa se nas je zopet nekaj zbralo za vasjo in se lepo posedel v krogu. Mečemo žogo ali kak drug lahek predmet. (Kdor vrže, pokliče po imenu tistega, v katerega meri. Kdor tako slabo vrže, da žoge ali predmeta ni mogoče prijeti, ali kdor žoge, ki jo bil moral ujeti, ne ujame, se mora odstraniti. Poglavar, vodja igre, določi, da mora le-ta opravljati kakršno delo, s katerim pa ne sme prenehati do konca igre, lahko pa tudi obsojenec ponavlja ves čas igre kako kretanje ali posebno držo, ne da bi prenehal. Kdor pa žogo ujame ali kogar dobro vržene žoge kdo drug ni ujel, sme spet metati — in tako se igra razvija, dokler ne ostane eden, ki je zmagovallec. Vsi kaznovani opravljajo svoje delo do konca in če gledamo, vzbuja vsa skupina nek čuden utis, zdi se nam, da smo prišli med same norce. Je ta igrice zanimiva in vzbuja mnogo smeha — poizkusite se vi, morda se boste zabavali.

»Svetuj mi, dragi gozdni prijatelj! Zelo ti bom hvaležen in lepo te bom nagradil.«

»Marsikoga sem že ukanil pa bom tudi tvojega brezobzirnega gospodarja. Veš kaj bova naredila? Ko pojde gospodar z gospodinjjo na polje žet, bo gospodinja položila svojega otročička — neboljenčka na kopico otave. Ti boš hodil ob polju, da bom vedel, kje to polje prav za prav je. Tedaj se bom priklatil, pograbil bom otroka in ga bom hotel odnesti. Ti pa se moraš vreči name z vso silo in me moraš obdelovati toliko časa, da bom otroka izpustil. Ali si razumeš?«

»Da, da, dobri prijatelj! Vse bom napravil, kakor si ukazal!« Naslednjega dne je šel gospodar z gospodinjjo na polje žet. Zena je položila otročička na kopico otave in lotila sta se dela. Kar se pričelo zibati pšenične bilke, med njimi pa se skrivoma bliža otroku strašno pošast — volk. Prilomasti k otroku, ga prime za povoj in zdirja z njim kot blisk čez drn in strn.

»Sivec, moj dobri Sivec,« kriči gospodar, »ujemi volka, reši mojega otroka!« Pes se spusti za volkom in teče kar more. Ze se bliža volku... je že ob njem... že je zagrabil povoj... ga že drži in iztrga divji poštasti ubogega otročička. Zmagoslavno ga nese in ga končno položi gospodinjji pred noge. Gospodar seže v torbo, privleče iz nje velik kos belega kruha in dva kosčka dišeče slaninice ter da vse to dobremu staremu Sivcu, rekoč: »Tu imaš, stari, najej se! To ti dajem zato, ker si rešil mojega otroka pred volkom.«

Zvečer, ko sta se gospodar in gospodinja vračala domov, sta vzela s seboj tudi Sivca. Za ve-

Ali že veste?

Vem, da veste in, da ste tudi že uganili, o čem bo danes govorila, kaj ne bi. Saj se o tem piše in govori že skoraj štiriinajst dni povsod, posebno pa pri nas. In to o velikem potovanju maršala Tita po prijateljski državi Sovjetski zvezi.

Morda pa le še ne veste, da je Sovjetska zveza največja država na svetu, saj meri 22280000 kvadrat. km (le svinčnik hitro v roke in izračunajte koliko Jugoslavij bi lahko nastalo na tem delu zemlje), kar pomeni eno sedmino vse kopne površine na zemlji,

da je ta država trikrat obsežnejša od ameriških Zedinjenih držav in štirikrat večja od vseh drugih evropskih držav skupaj,

da je razdalja od najvzhodnejše do najzahodnejše točke skoraj 10.000 km (brzovlak potrebuje, da prevozi to razdaljo skoraj devet dni), od najbolj severne do najbolj južne točke pa znaša ta razdalja tudi skoraj 5000 km,

da Sovjetsko zvezo sestavlja 16 zveznih republik in to so: Ruska federativna socialistična republika, Ukrajinska, Beloruska, Azerbajdžanska, Gruzinska, Armenska, Turkmenska, Uzbekska, Tadžička, Kazaška, Kirgiška, Karelo - Finska, Moldavska, Litovska, Latvajska in Estonska sovjetska socialistična republika,

da so zvezne republike izraz prostovoljne zveze največjih in najpomembnejših narodnosti, ki prebivajo na ozemlju SZ,

da pa imajo manj številne narodnosti v okviru teh zveznih republik še svoje lastne avtonomne republike,

da Sovjetska zveza zavzema ves severni, pretežno nizki in zemljepisno enotni del Azije ter prav tako nizki trup Vzhodne Evrope,

da meje te velike države poteka največ po morski obali, na jugu pa večji del po visokih gorah — najbolj nezavarovani del zemlje je na zapadu, t. j. proti Evropi,

da je za površinsko sliko te velike zemlje prav značilna velika enoličnost. Nikjer ni videti tiste žive pestrosti, kakršno najdemo pri nas. Saj prevladuje veliko nižavje, ki ga le bolj

na obrobju spremenjajo visoke gore. Nižavje prečka pogorje Ural, ki razpolavlja to zemljo na dva dela in to v evropski in azijski del,

da to ogromno površino namakajo velike reke, ki se zlivajo v Črno morje, Dnjeper, Bug, Dnjeper, v Kaspiško morje se izliva največja evropska reka Volga, v Baltičsko morje tečeeta reki Njemen in Dvina, v Severni Ledeni ocean Severna Dvina in Pečora, Irliš, Jenisej, Lena in še mnoge druge velike reke,

da so pa največja jezera: Kaspiško, Aralsko, Bajkalsko in Balkaško,

da prevladuje skoraj povsod kontinentalno podnebje z ostrimi zimami (pozimi pade večkrat živo srebro v toplemuru tudi 50 stopinj pod ničlo) in vročimi, suhim poletji,

da živi v SZ nad 200 milijonov ljudi, sestavljeno iz celovrsto narodnosti, naj navedem samo nekatere: Rusi, Ukrajinci, Belorusi, Finci, Estonci, Litonci, Moldavci, Tartari, Gruzinci, Kirgizi in drugi,

da se ti ljudje povečini pečajo s poljedelstvom, živinorejjo, sadjarstvom, vinogradništvom in sploh z vsemi gospodarskimi panogami. Velike površine so tudi pokrite z iglastimi in listnatimi gozdovi,

da je bilo poljedelstvo v carski Rusiji na zelo nizki stopnji, zemlja je bila povečini v rokah veleposestnikov, ki se niso brigali ne za pridelek, ne za muhika, ki je zemljo obdeloval,

da pa je sedaj sovjetsko kmetijstvo že na visoki stopnji in je hektarski donos vedno večji. Predvsem pridelajo mnogo žita, riža, tropskih in subtropskih pridelkov,

da se je v Sovjetski zvezi po revoluciji predvsem razvila industrija, zlasti po drugi svetovni vojni in to kovinska, tekstilna, kemična, vojna in druga. Danes postaja SZ ena najmočnejših industrijskih držav na svetu,

da so največja mesta: Moskva, Leningrad, Stalingrad, Gorki, Harkov, Kijev, Minsk, Rostov, Odesa, Kazan, Akmo-

linsk, Novosibirsk itd., da...

Dragi cicibančki in pionirji!

Je odzvonil šolski zvonec...

Da, odzvonilo je. Vem, da vam je zadnje cingljanje prijetno udarjalo na uho. Kaj ne bi! Razredi so se izpraznili, šolska vrata zaprla in hrupni živ-zav, ki ga je bilo slišati vsak dan, je potihnil in nekje zamrl.

Veselih obrazov ste se razkropili na vse strani. Vsaj upam, da je plala v vas sreča in zadovoljstvo, ko ste držali v rokah knjižice in pregledovali tiste okrogle številke. Mnogi ste se vse leto pridno učili, skrbno delali šolske in domače naloge, verno poslušali in lovili meznane besede, ki so prihajale iz ust vaših dobrih učiteljev — in na prazni njivi je vzklilo seme, se pognalo kvišku v polne klase — bogato plačilo za vaš trud je tu.

Veseli ste vi, dragi cicibančki in pionirji, še bolj smo pa veseli mi, predvsem vaši starši. Saj ste izpolnili vsa njih pričakovanja in nade in, ko ste jim sedaj pomolili dobro spricevalo, so bile poplačane s tem vse njih tegobe in skrbi, ki so jih imeli z vami med šolskim letom.

Oddahnili se boste, dva dobra

meseca brezskrbnega življenja je pred vami. In kaj sedaj? Knjige nekam v kot in mnogi bodo povezali culico in šli za dva — tri tedne morda nekam daleč, se tam z mnogimi drugimi cicibanji in pionirji tunkali v morju in parili na soncu. Drugi pa jo bodo morda potegnili s kolonijo nekam v hribe in se tam med gorskimi velikani nekje navžili mleka, prirodnih lepote in svežega zraka. Nekateri pa bodo morda vzeli zakriviljeno palico v roke in paševali nad tropom ovčic. Kamor vas bo pot zanesla, koder boste hodili, povsod bo lepo, povsod prijetno in to vam privoščimo prav vsi. No, ko boste takole kje v kakšni sencici uživali dobroto, kakor tisti veliki paša, se spomnite na dedka Kosobrina, ki se nekje med štirimi stenami poti in grize neošljeni svinčnik in mu napišite par lepih stavkov in povejte, kako se potapljate nekje v slano vodo, ali drgnete kolena ob gole stene naših gorskih velikánov, da bo to priobčil in raztrobil po širnem svetu, kako lenuharite in uživate.

Ob pravilni rešitvi dobiš v tretji in peti navpični vrsti znan slovenski pregovor.

Nekaj bi vam pa le rad še položil na srce. Tisto knjigo, k. je obležala v šolski torbi ali plesni kje na kakki polici, le včasih primite v roko in jo malo prezračite. Saj se bo v tem soncu porodilo tudi nekaj deževnih dni in takrat bo dolgčas, pa ga preženite na ta način. Knjiga naj vam bo prijatelj v samotni in v veselem vrvežu. To naj velja predvsem tistim, ki niso poslušali dobrih naukov staršev in vzgojiteljev.

Srečne in prijetne počitnice vsem želi

dedek Kosobrin

IZ DEDKOVEGA NABIRALNIKA

NA POČITNICE

Večkrat sem že brala in slišala o morju, videla ga pa še nisem. Zato mi je mamica obljubila, da bomo šli letos na morje. Tri tedne bomo v Sibiriku, da se bomo naužili sonca in morja. Po počitnicah bom pa napisala kaj o morju.

Knific Eva
1. razred.

Saj ne veste, kako težko je sedeti v šoli vse dopoldne, ko se zunaj smeje toplo sonce. Vsakogar vleče ven. Kmalu bo ogrelo vse vode in se bomo lahko kopali, saj bodo počitnice. Sončilo se bomo, da bomo zagoreli. Če sije sonce, smo dobre volje. Vrskamo in skačemo ter se igramo in brčamo žogo. Naj se le smeje sonce vse počitnice.

Peric Rudolf
6. razred.

Na počitnice bom šla v Bohinjsko Bistrico. Zelo se že veselim. Hodim v rovtve seno grabiti. Ob nedeljah se peljemo s stricem k jezeru. Proti večeru, ko zahaja sonce za goro, so valovi pozlačeni. Zjutraj nas prebude kravji zvonci. Pastirice že navsezgodaj ženejo krave k vodi, da se napijejo. Hodim od tam tudi v gore. Lansko leto sem šla na Črno prst. S sestričino sva bili tudi na planini, kjer se pasejo krave. Kadar bodo zrele jagode, bom hodila v gozd ponje. Tudi gobe bom nabirala, če bodo kaj rastle. Takšne bodo moje počitnice.

Alojzija Gros
6. razred.

MEDVED IN ČEBELA

(Nadaljevanje)

»Torej, pridil vendar sem, čebela, in daj mi medu! Lačen sem in med bi rad jedel!« Čebela je poslušala in prišla je. Medved dvigne čebelo k smrčku in reče: »Sedaj pa le tisti sodček, naj se cedi sladki medek po mojem jezičku!« Po teh besedah odpre svoj strašen čokček in pomoli iz njega jezik. Uboga čebela od strahu otrpne. Vendar se kmalu ožunači in reče: »Zdaj ali pa nikoli!« Tedaj zabrenči in zleti naravnost v okrilje temnega gozda.

Medved pa čaka in čaka ter požira grenke sline. Končno se le zdravi in ko ugotovi, da ga

je čebela prevarala, prime za leskovo šibo in se nerodno in počasi premika proti gozdu. Kje je že bila tedaj čebela!... Gotovo je bila med svojimi sestricami v votlem drevesnem panju in jim pripovedovala o strašni, a neumni pošasti.

Medved je še dokaj časa hlačal in lomastil po gozdu. Ko pa je videl, da so vsi njegovi napori brezuspešni, je sedel na štor in ugotovil:

»Tako sem velik in košat, pamet pa imam manjšo kot drobna čebela — brenčelica!«

Konec.

Priredil Kus Vilko

TRDI OREHI

ŠTEVILČNICA

1. 1 2 3 4 2 5 2
2. 6 7 4 2 5 8 2
3. 9 4 10 11 12 13 2
4. 2 4 1 14 13 2 6
5. 1 2 8 4 10 15 2
6. 16 4 10 15 17 10 8
7. 16 14 17 13 2 18 12

dobil vodoravno besede z naslednjim pomenom:

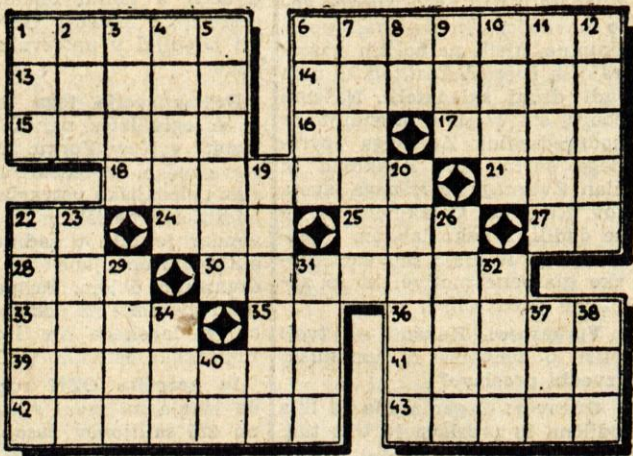
1. prepoved, 2. lesena zastekljena lopa, svetel hišni prizidek s teklenimi stenami, 3. nagrada, darilo, 4. telegraf, 5. stiska, zagata, 6. kontrola, nadzor, 7. prebivalci evropske države.

Zamenjaj številke z ustreznimi črkami (iste številke pomenijo iste črke) tako, da boš

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. začetek tekme, odlet, 6. plemenita kovina, težja od zlata, 13. stražnik, policaj, 14. krajeven, omejen na kak kraj ali prostor, 15. jus, 16. znana ameriška kratica za »vse v redu«, 17. vsakdanja toaletna

veznik, 3. moško ime, 4. nekriv, prem, 5. porabljam, zapravljam, 6. ograja, 7. zvite, prebrisane, 8. okrajšan podredni veznik, 9. naša tovarna avtomobilov, 10. nekdanji prebivalec na našem ozemlju, 11. grd, nečeden, 12. pozitivna elektroda, 19. tanka in trda prozorna tkanina, 20. ekva-

potrebščina, 18. prekupčevalec, posredovalec, 21. ocena, 22. pismena kratica, 24. šivalna potrebščina, 25. selo, naselje, 27. veznik, 28. vodna žival, 30. velike vojaške vaje, 33. ograja, lovski okraj, 35. kraljev glas, 36. z nejevoljo, brez volje, 39. sončna ura, 41. podoba iz preproste življenja, 42. vzvišen prostor za gledalce ali poslušalce, 43. blagajnik.

UGANKE
Kdo udarja brez rok?

»čus«

Kdo vse sliši, pa nikoli nič

»uh«

Navpično: 1. orodje žanjic, 2. ne

V tujini ni našel tega, kar je pričakoval

Pred senatom okrajnega sodišča v Radovljici se je pred dnevi zagovarjal 18-letni T. A. z Jesenic, ki je 29. aprila t. l.

Pred istim sodiščem se je zagovarjal tudi P. L., delavec iz Škofje Loke. Ta je bil zaposlen pri podjetju »Vino-pivo« kot nekaj pomožni skladiščnik. V tem svojstvu je razvažal raznim gostilničarjem pijače in prejemal od njih tudi kupnine. Od februarja pa do aprila t. l. pa F. L. vse kupnine ni odvažal upravi podjetja, temveč glavnemu skladiščniku in si je postopoma pridrževal razne zneske, ki jih je prejemal od gostilničarjev. Tako si je skupno v tem času pridržal 85.499 din. Zaradi zatajitve tega zneska, je bil od sodišča obsojen na 4 mesece zapor, poleg tega pa mora tudi oškodovanemu podjetju povrniti vso prizadejano škodo. Ob upoštevanju, da gre za oškodovanje splošnega ljudskega premoženja in za precejšen znesek, je kazen vsekakor pre nizka. Sodba še ni pravomočna.

E. V. iz Reteč je bil nekaj časa v letu 1954 in 1955 upravnik Mfinskega podjetja Tržič, prav tako pa tudi poslovodja mlina v Retnjah. Te svoje službe pa ni vestno opravljal. Ob dovozu večje količine pšenice v decembru 1954 je pšenico vskladiščil v razsutem stanju, tako da ni imela potrebne zraka, četudi bi lahko poskrbel za boljši način vskladiščenja. Posledica tega je bila, da se je nekaj pšenice pokvarilo in, da moka iz te pšenice ni bila primerna za ljudsko prehrano. Skupaj je nastalo škode za cca 35.000. Zaradi nevestnega gospodarskega poslovanja ga je sodišče v Kranju obsodilo na 20.000 din denarne kazni, katero mora plačati v roku 3 mesecev, v primeru pa, da kazni ne plača, se mu to spremeni v 100 dni zapor.

100 uspehov na 1 oglaš

v našem poltedniku

Raj ima na sporedu Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.30 in 22. uri. — Oddajo »Želeli ste — poslušajte« ob delavnikih ob 17.15 in ob nedeljah ob 14.15, kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30. uri. Prva jutranja poročila ob nedeljah ob 6.05. uri, vesti o športnih dogodkih pa boste slišali ob 21. uri zvečer.

PETEK, 15. JUNIJA

8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa (nadaljevanje).
8.50 Glasba ne pozna meja — koncert Zabavnega orkestra Radia Ljubljana (magnetofonski posnetki javnega koncerta 3. V. v veliki filharmonični dvorani) II. del.
10.00 Koncert po željah.
11.50 Za dom in žene.
14.30 Za lovec in ribiče.
15.35 Poje mešani zbor »Ljubljanski zvon« p. v. Jožeta Hanca.
16.00 Utrinki iz literature — Smiljan Rozman: Saj je bilo vse le šala.
18.00 Nove knjige.
18.50 Družinski pogovori.
20.00 Constantin Brailoiu: — Glasba narodov sveta XII: Turki.
20.30 Tedenski zunanje - politični pregled.
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.
22.30 Mednarodna radijska univerza.

v družbi z M. F. z Jesenic ilegalno prekorčil državno mejo na Rači, od koder se je 23. maja ves razočaran vrnil nazaj na Jesenice.

T. A. je bil v Železarni Jesenice zaposlen kot priučen žičar. Mesečno je po svoji izjavi zaslužil okoli 9500 dinarjev, kar je za mladostnika prav lepa plača. K pobegu čez državno mejo ga je nagovarjal njegov prijatelj M. S. 29. aprila je skupno z M. F. odšel čez Račo v Avstrijo in se ob 17. uri javil žandarmeriji v Podrožici.

Tam sta bila obadva ubežnika zaslišana, odvzeli so jima prstne odtise, nakar so ju odpeljali v hotel blizu železniške postaje. Po večerji, ki jo je plačal M. F., ju je žandar zaklenil v sobo in ključ vzel s seboj. Naslednji dan ju je neki žandar odpeljal v zapore v Beljak, kjer sta ostala 3 dni. Bila sta zaslišana, 4. dan pa sta v spremstvu policista odšla v Celovec v taborišče. Tam sta bila zaprta 14 dni. 7. maja je bil zaslišan M.

F. in na številna vprašanja je moral odgovarjati, kako je na Jesenicah. Za njim je bil zaslišan T. A., od katerega so hoteli izvedeti, če pozna kakšnega Avstrijca na Jesenicah, ki dela za komunizem itd. T. A. bi se rad takoj vrnil nazaj, a mu je M. F. odsvetoval, češ, da ga bodo takoj zaprli.

T. A. je na sodni razpravi povedal, da je po 15 dneh bivanja v taborišču prišel ponj neki kmet iz Lanzdorfa, 35 km od Celovca. Istega dne je odšel iz taborišča tudi M. F. Na kmetiji je moral fant trdo delati, ostal je 4 dni, 5. dan pa je pobegnil v Celovec in se javil policiji. Tam je prošil za vrnitev v domovino. Na bloku v Podrožici ga je prevzel organ LM z Jesenice in ga privedel nazaj. Ob koncu razprave je T. A. prošil sodišče za milo kazeno. Obsojen je bil na 3 mesece zapor pogojno za dobo 2 let in povrnitev stroškov sodnega postopka. Ves srečen, da se je vse tako dobro izteklo, je zapustil z očetom sodno dvorano.

Nesreče

Janez Vrhovnik, roj. 1891, oseb. upokojenec, stan. Jesenice, Cirila Tavčarja ulica, je pri padcu poškodoval glavo.

Alojz Pukšič, roj. 1951, sin delavca Železarne Jesenice, stanujoč Jesenice, Čufarjeva 103, si je pri igri poškodoval glavo.

Lovro Razpet, roj. 1907, delavec GU Bled, stan. Radovna — barake — je pri padcu z motorjem dobil pretres možgan.

Slavko Koprivec, roj. 1932, delavec Železarne Jesenice, stan. Mošnje 1 Radovljica, si je pri delu v tovarni poškodoval levo krako.

Jože Rakovec, roj. 1940, vajenec KEM Lesce, stan. Lesce 21 — pri prometni nesreči je dobil pretres možgan.

Ernest Gomboc, roj. 1938, del. GU Bled, stan. delavsko naselje na Mežakliji, si je pri delu v gozdu poškodoval desno koleno.

Franc Kozelj, roj. 1942, sin kmeta, stan. Bled, Grad 67 — je padel pri telovadbi in si zlomil levo roko v podlehiti.

Nada Sušnik, roj. 1932, žena del. Železarne Jesenice, stan. Jesenice, Delavska 6 — je pri padcu po stopnicah dobila pretres možgan.

Katarina Klavara, roj. 1881, gospodinja, stan. Bovec 291 si je pri padcu doma v kuhinji poškodovala levo nogo.

Koloman Bežan, roj. 1916, delavec Železarne Jesenice, stan. Jesenice, Kadroviški dom, se je pri delu v tovarni opeknel z rudno po glavi, obeh rokah in obeh nogah.

Jakob Sodja, roj. 1938, delavec Železarne Jesenice, stan. Bled, Dobrava 91, si je z vročim smolo poparil obraz in roko.

Marija Ažman, roj. 1943, dijakinja, stan. Zg. Dobrava 12 — pikčila jo je kača v stopalo leve noge.

Franc Berginc, roj. 1930, del. GU Bovec, stan. Log — Cezsoča — se je pri padcu poškodoval po glavi in dobil pretres možgan.

Avdust Fekonja, roj. 1932, natakar Hotel Union Ljubljana, stan. Ljubljana, Miklošičeva 1 — pri padcu z motorjem zadobil poškodbe leve rame in pretres možgan.

Gabriela Snedic iz Bobovka, zaposlena pri trgovskem podjetju »Vino«, je dobila hude opekline po nogah in rokah, ker je pri kuhanju sladkorja odpoval ventil.

16.00 Utrinki iz literature — H. H. Kirst: Strahota, ki ji ni para.
16.20 V svetu opernih melodij.
18.00 Kronika iz naših mest.
20.00 Rezervirano za posnetke s festivala »Praška pomlad«.

TOREK, 19. JUNIJA

8.00 Pred mikrofonom so Stirje fantje, Vaški kvintet z Božom in Miškom in Veseli godci.
8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa (nadaljevanje).
8.50 Glasba ne pozna meja — Koncert Zabavnega orkestra Radia Ljubljana.
11.45 Cicibanom — dober dan! (Ran Bosilek: Vila).
13.35 Naši operni solisti pojo arije iz znanih oper.
14.30 Gospodinski omnibus.
16.00 Utrinki iz literature — H. H. Kirst: Kralj preskrbe.
16.20 Popoldanski koncert — Ernest Bloch: Concerto Grosso Sergej Prokofjev: Divertimento.
18.00 Sportni tednik.
18.50 Znanje — politični feljton: Razvoj odnosov med Jugoslavijo in ZSSR.
20.00 30 minut za ljubitelje slovenskih narodnih pesmi (sodelujejo priljubljeni solisti in ansambli).
20.30 Tedenski notranje-politični pregled.
21.00 Radijska igra — Perovič: Zrnice peska.

SREDA, 20. JUNIJA

11.50 Za dom in žene.
12.40 Pred mikrofonom je Kmečka godba.
13.35 Revija priljubljenih pevk.
14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
15.35 G. Bizet: Uvodna glasba in balet iz IV. dejanja opere »Carmen« — H. Rabaud: Marouf — balet iz opere

Mali oglasi

Obveščamo vse, da se bo v nedeljo dne 17. VI. 1956 ob 9. uri dopoldne vršilo tekmovanje koscev in grabljic v Naklem. — Vljudno vabljeni. Sekcija mladih združnikov Naklo.

Kmetijska zadruga z. o. j. Podlublje nad Tržičem prodaja sledeča osnovna sredstva: 5 bencinskih motorjev 5,5 KM 1 bencinski motor 6 KM 2 električna motorja 6,2 KW 1 električni motor 4,2 KW

Gornje motorje si kupec lahko ogleda pri upravi KZ Podlublje. Prednost nakupa ima socialistični sektor, le v kolikor pa tega ni, pa tudi fizične osebe, to je privatniki.

Kadilci Gorenjske! Najtevažje povsod priznano najboljšo cigareto in to sarajevske togarne.

KINO »RADIO« JESENICE

15. junija, amer. film »ZRT-VOVANI« ob 18. in 20. uri.
16. junija, amer. film »KRALJICA KRISTINA« ob 18. in 20. uri.
17. junija, amer. film »KRALJICA KRISTINA« ob 18. in 20. uri, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Ob 10. uri dopoldan matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVŽ« JESENICE

15. junija, madžarski barvni film »LILLOMI« ob 18. in 20. uri.
16. junija, amer. film »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA« ob 18. in 20. uri.
17. junija, amer. film »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA« ob 18. in 20. uri, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Ob 10.30 uri dopoldan matineja mladinskega filma.

KINO »SORA« ŠK. LOKA

Od 15. do 17. junija, ameriški barvni film »BORBA ZA POSEST«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

16. in 17. junija, mehiški film »ZAPOR ZA ZENE«, predstave v soboto ob 20.30 uri, v nedeljo samo ob 16. uri.

POPRAVEK

Pred kratkim smo v našem listu objavili, da je bilo šele lani ustanovljeno TVD »Partizan« v Ljubnem, kar ni točno, ker je bilo ustanovljeno že prej. Gre pa v tem primeru le za neljubno zamenjavo. Namreč, preteklo leto je TVD »Partizan« Ljubno ustanovilo tudi tamburaški zbor in plesno skupino. M. K.

bačne tovarne. — Skladišče v Ljubljani, Kolodvorska 26.

Prodaj biljard. Nadalje zamenjam za drva ali prodaj kotel za žganjekuho 50 l. Lovro Semen, Tavčarjeva 17.

Prodaj kravo, ki bo čez štirinajst dni tretjič teletila. Ložar Alojz, Breg ob Savi št. 17.

Ugodno prodaj lepo plemenitno kravo, ki bo čez štirinajst dni tretjič teletila. — Naslov v upravi lista.

Prodaj dobro ohranjen pisalni stroj znamke »Invicta«. — Naslov v upravi Glasu Gorenjske.

Prodaj zastekleno okno s trojno zaporo 110 krat 160. — Bajželj, Stražišče 250, (Gričar).

Prodaj svet za stavbišče ob drž. cesti Tržič—Golnik. Duplje 38.

Skoraj novo italijansko deško kolo prodaj. Polzvedbe Mehanična delavnica na Gaštelju.

Prodaj 200 kubični motor v dobrem stanju. Naslov Kranj, Savska cesta 8.

Oddaj prazno sobo. Drulovka št. 52.

Najdena moška jopica. Dobi se Primskovo 142.

Podpisana Markič Marija, gospodinja, stanujoča v Strahinju 70, p. Naklo preključujem in obžalujem neresnične trditve o Kunčiču Francu, ter se imenovanemu zahvaljujem, ker je odstopil od kazenske tožbe. Markič Marija.

Zamenjam enosobno stanovanje na Kalvariji za dvosobno ali večje v mestu. Naslov v upravi.

Odda se v košnja trava v zamenjavo za gnoj. — Naslov v uredništvu.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

15. junija ob 20. uri — Carlo Goldoni: »LAŽNIK«, predstava na prostem — ob slabem vremenu v gledališču.
16. junija ob 20. uri — Carlo Goldoni: »LAŽNIK«, predstava na prostem — ob slabem vremenu v gledališču.
17. junija ob 16. uri v gledališču — izven in za podeželje: Carlo Goldoni: »LAŽNIK«. Ob 20. uri — izven Carlo Goldoni: »LAŽNIK«, predstava na Pungartu — ob slabem vremenu v gledališču.

Razpis štipendij

Okrajni ljudski odbor Kranj na osnovi temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ št. 32—349/55), odloka o višini štipendij (Uradni list FLRJ 33 363/55) in pravil sklada za štipendije OLO Kranj

razpisuje:

- štipendijo za specializacijo zdravnika-pediatra
- štipendijo za študij na pravno ekonomski fakulteti (2 za pravni, 3 za ekonomski oddelek)
- štipendijo za študij na fakulteti za agronomijo
- štipendiji za študij na šoli za socialne delavce
- štipendijo za študij na prirodoslovno-matematični fakulteti (oddelek za slavistiko)
- štipendiji za študij na igralški akademiji (samo za moške)
- štipendij za študij na Višji pedagoški šoli (3 za defektologijo, 3 za predvojaško vzgojo)
- štipendiji za študij na višji gospodinjstvi šoli v Grobljah
- štipendij za študij na učiteljski (prednost imajo oni, ki posejajo pevovodsko šolo)
- štipendiji za študij na višji šoli za telesno vzgojo
- štipendijo za študij na šoli za otroške negovalke
- štipendijo za študij na šoli za bolničarje

Štipendije bomo podelili za čas, ki je prošilcu po predpisu določen za dokončanje študija oziroma specializacije in to v višini 4000 din za dijake srednjih šol in 5000 do 6000 din za študente visokih šol. Štipendije se znižajo za otroški dodatek, ki ga štipendist prejema, ali bi ga prejemal če ne bi imel davčnega predpisa.

Prosilci, ki bodo zaradi strokovne izpopolnitve prekinili delovno razmerje bodo prejeli štipendijo v višini dosedanje mesečne plače. Učitelji, ki bi se prijavili za študij na VPS ali VGS, morajo imeti opravljen strokovni izpit.

Prosilci naj takoj predložijo kolkovano prošnjo (180 din državne in 90 din okrajne takse) in ji prilože potrdilo o premoženjskem stanju, potrdilo o prejetju otroškega dodatka, zadnje šolske spričevalo in mnenje mladinske organizacije o prošilcu. Študenti univerz in višjih šol predložijo namesto šolskega spričevala potrdilo o zadnjem vpisu in potrdilo o opravljenem izpitu. Prošnji brez navedenih prilog ne bomo obravnavali. V prošnji naj prošilci točno opišejo potek dosedanjega šolanja in socialno stanje družine (s podatki o zaposlitvi družinskih članov).

Okrajni ljudski odbor — Kranj.

OBIŠČITE

razstavo povojnih izumov in tehničnega napredka FLRJ v Ljubljani od 16. do 24. junija 1956

Nad 400 novih domačih izumov! Razstava elektrogospodarstva!

Manifestacija napredka jugoslovanske tehnike, industrije in prometa!

Za obisk razstave se poslužite 25% popusta na železnici!

»GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE« LJUBLJANA

Zanimivosti „VODA IZ LURDA“

LETALO PREKINILO TEKMO

Sportno letalo, ki je zakrožilo med nogometnim igriščem v brazilskem mestu Presidente Vargas, je prekinilo nogometno tekmo. Medtem ko je letalo krožilo nizko nad igriščem, je eden izmed igralcev brcnil žogo tako visoko, da jo je zgrabil letalski vijak in jo sečfal na kosce. Ker v bližini ni bilo nadomestne žoge, so morali tekmo odložiti do prihodnje nedelje.

V 13 MESECIH 6 OTROK

25-letna Carmen Medina iz New Yorka je letos 23. aprila rodila četvorke — dva dečka in dve deklici, 13 mesecev prej je rodila dvojčki. — Tako imata z možem, ki je strojni delavec, v trinajstih mesecih kar 6 družinskih članov prirastka.

TEŽAK ZAKONSKI PAR

V Jacksonu (ZDA) sta se poročila 740 funtov (335 kg) težak W. Cowland in 360 funtov (162 kilogramov) težka Ruth Watkins. Spoznala sta se v javni telefonski govornici s tem, da sta drug drugemu pomagala skozi vrata, ki so bila za oba pretesna. Sicer pa statistika trdi, da je v Ameriki 41.250.000 ljudi, ki so preko normale debeli.

LADJA NA SUHEM

Nemška ladja »Hamburg« se je nedavno morala zaradi megle prisilno zasidrati v plitvini blizu obale. Ko je zjutraj nastala oseka, se je ladja nenadoma znašla na suhem. Vsekakor redek primer.

24.000 kg KRUHA DNEVNO

V Beogradu je začela obratovati prva od šestih pekarn, ki jih gradijo. Glede svoje higiensko-tehnične ureditve je to najmodernejša in najboljše pekarna v državi. Spekla bo na dan 24.000 kg kruha.

MOST, KI BO DOLG 32 km

Največje zanimanje je izzval v angleški javnosti članek nekega strokovnjaka, v katerem je objavil projekt gigantskega mostu preko La Mancha. Ta most, ki bi povezoval Anglijo in Francijo, bo dolg 32 km ter bo zgrajen na številnih podpornikih. Dva stebra bosta dolga 100 m. Na njih bi zgradili majhno naselje s hotelom in garažami. Ladje bi plule skozi kanal tako, da bi se most odpiral na določenih mestih. Za uresničenje tega načrta bi zadostovalo, po računih strokovnjakov 1 milijon funtov, gradnja pa bi trajala deset let. Če so ta načrt odobrili, še ni znano.

TESTO JE IZDALO TATU

V nekem mestecu na spodnjem Saksonskem se je neki tat odločil za tavnino motornega kolesa, ki je stalo shranjeno v pekarni. Dejanja ni mogel drugače izvršiti, kot da je stopil v pekarno skozi okno. Pri tem je moral stopiti v pekač, poln surovega peciva. Nožni odtisi v testu so tatu hitro izdali. Policija je izmerila vse glavne karakteristike in ni dolgo trajalo, ko so predznega tatu prijeli.

»Pri Matijevih se je zgodil čudež!« je dopovedovala Meta ljudem, ki jih je srečavala na ulici.

Dobrodušno in pošteno žensko bitje je bila Meta in ljudje so pozorno sledili njenemu pripovedovanju: »Mali Mihec, dojenček, ki je bil od rojstva kr-

Verni in neverni Tomaži so prinašali tudi darove in celo Peter, Mihečev starejši brat, ki je bil tako srečen, da je bil iz nunskega samostana prinesel čudodelno vodo, je bil deležen prijaznih pogledov, prijetnega božanja... »Ti si tisti srečni otrok!« ga

mežljav, je spregledal. Pomagala je voda iz Lurda! Materi sem svetovala, da naj otroku izmije oči s to čudodelno vodo, ubogala je in danes otroček vidi...«

Glas o čudežu se je širil po Sentspetrski cesti in ljudje so trumoma navalili na Matijev dom; eni, da napasejo svojo radovednost, drugi spet zato, da se na lastne oči prepričajo o čudežu, ki se je zgodil v dvajsetem stoletju, sredi Ljubljane, sredi bele Ljubljane, na Sentspetrski cesti...

je nagovorila lepa in mlada ženska ter ga stisnila k sebi in mu strastno poljubljala oči.

Ubogí Peter se je namuznil ter plaho odgovarjal: »Res je, jaz sem prinesel »vodo iz Lurda«. Pri nunaš so mi jo dali in kot vidite — takoj je pomagala...«

Lepa ženska je Petra spet stisnila k sebi, ga iznova poljubljala na oči in ga s svojo mehko roko gladila po licu. Ves blažen je bil, ker je bil deležen tolike pozornosti, obenem pa je na tihem ugotavljal: »Kako ne-

umen je svet! Prepričani so, da je voda, ki sem jo bil prinesel, iz Lurda, pa še Lurda videla ni.«

Kar je res, je pa le res: Miheč je po izmivanju z zdravimi očmi gledal v svet. Stara, bežežna Meta, ki je svoje dni služila kot prva kuharica pri raznih imenitnih in cerkvenih dostojanstvenikih, se je kmalu po »čudežnem« ozdravljenju poslovala od doline solz. Peter je rasel in po hudih borbah in od-povedovanju srečno napravil pred davnimi leti zrelostni iz-pit.

Po maturi sta oče in mati povabila Petra v gostilno pri Čadu, kjer se je razen bele kave, čokolade, maslenega kruha in kolača dobil tudi za mal-denar kak mesen prigrizek in odlična dojenjska črnina.

»Pol litra črnine, trikrat šunko in kruh; domač črni kruh,« je naročil Petrov očka brhki natakari.

»Nu, pa trčnimo, ker se je vse tako lepo izšlo!« je veselega obraza dejala Petrova mamka. »Dosti preglavic si nam napravil, sivi lasje so poglali, ko si se šolal!« je ugotavljal očka. »I, kaj bi pogrevali!« je ugovarjala mamka. »Res je, marsikatero nam je zagodel. Včasih je bilo boleče, včasih pa sem se skrito smejala in se tolažila z — bo že kako! Nu! Danes povej, Peter, po pravici povej, kdaj si nam jo najbolj zagodel!«

Abiturient Peter se je od srca zasmeljal in se smehljajoč izpovedal: »Mihečevih oči se spominjate. Gnojne so bile in noben zdravnik ni mogel nuditi prave pomoči. Pa vama je Meta — naj v miru počiva dobra ženica, ki se me je spomnila na smrtni postelji in mi volila dve sto kron — dobra Meta svetovala, da naj grem v nunski samostan (na porti da se zglašim!) po vodo iz Lurda. Lurška voda, da je čudodelna in prav gotovo bo pomagala Mihecu. Pri naročilu si mi, mamka, dala desetico, ki naj jo izročim vra-

tril, da me je bilo kar nekam strah!«

»Kam, Peter, s steklenico?« je izzivalno vprašal.

V levici sem držal steklenico, v desnici pa stiskal desetico. »Po vodo iz Lurda grem k nuna-m, Miheč ima bolne oči, pa je Meta dejala, da je ta voda čudodelna. In desetico imam, dal jo bom v dar za vodo.«

»Tepec!« je siknil Kikelj ter mi iz roke izvil desetico. In že je stal pri okencu pred Bohlončki ter samozavestno naročil za desetico bonbonov in napolitank.

»Danes si pa bogat, fantiček!« je pripomnila Bohlončki.

»Voda iz Lurda je naplavila desetico,« je odgovoril sošolec ter zgrabil goro bonbonov in napolitank.

»Daj, vzemi in jej, tepec!« je ukazal Kikelj.

Segel sem po prepovedanem sadu, se mastil s sošolcem in ostalo svojatjo in ko je zmanj-

kalo dobrot, sem jokaje vprašal: In kje naj dobim zdaj vodo?

»Tepec, ti prebiti tepec!« je grmel Kikelj. »Mar ne vidiš vodnjaka! Tam matočimo dobro in čisto vodo, ki ni prav nič slabša od one iz Lurda.«

In že je zgrabil steklenico in jo napolnil pri vodnjaku, ki ga danes ni več v Zvezdi.

»Nu,« je nadaljeval Peter. »prinesel sem ti, mamka, vodo, ti si mi izpraševala vest, ker sem predolgo hodil in nosil vodo; jaz pa sem s strahom pripovedoval, kako sem pozvonil na porti, kako sem nagovoril prečastito, kako sem se zahvalil za vodo iz Lurda, kako sem izročil desetico... In ti, mamka, si takoj Mihecu pričela izpirati oči, enkrat, dvakrat tri dni po vrsti in Miheč je pričel gledati s čistimi in svetlimi očmi pregrešni svet... In nato je ulica pričela govoriti o čudežu, ki se je bil zgodil v dvajsetem stoletju sredi bele Ljubljane, na Sentspetrski cesti, in to v družini proletarca...«

»Fant,« je dejala mamka, »za marsikatero tvojo nerodnost sem vedela, se je spominjam, da si nam pa tako zagodel, pa ne bi v sanjah na kaj takega mislila!«

»Da si ga krasil, sem vedel; da si pa bil tak nepridiprav, tega ti pa nikoli ne bi prisodila!« je moraliziral Petrov očka.

Peter se je zagledal v lastovici, ki sta letali nad mizami in se oproščal: »Očka, odpusti fantu, tvoj sin je bil! Važno je bilo le to, da je voda pomagala, čeprav ni bila iz Lurda.«

V. D.

Za vsakega nekaj

ŠVEDSKI SAMOMORILCI

Na Švedskem je sorazmerno več samomorilcev kot kjerkoli drugje na svetu, njihov odstotek pa se je po drugi svetovni vojni skoraj podvojil. Glede na spol je skoraj enako število mož in žena. Le redkokdaj napravi samomor kdo, ki je mlajši od dvajset let, največ pa je samomorilcev v starosti od 30 do 39 let pri moških in od 20 do 29 let pri ženskah. Vzroki? Predvsem nesoglasja v zakonu,

nesrečna ljubezen, alkohol, uživanje mamil, duševne motnje itd.

LIMONE V STIRIH BARVAH

Neka ameriška tovarna je izdelala stroj, ki »odbira« limone glede na njihovo zrelost in tako določa, koliko časa jih je treba pred uporabo, oziroma pred prodajo na trgu hraniti v skladiščih. Ta stroj ima elektronske naprave, ki delijo limone v štiri skupine, in sicer po barvi od temnozelene do rumene. Limone se tudi avtomatično zbirajo na štirih kupčkih. Temnozelene morajo počakati v skladišču najdlje, rumene limone pa takoj prepeljejo na trg.

47 MINUT BREZ SRCA

V neki milanski bolnišnici so operirali 18 mesecev staro Lucijo Arrigoni. Deklica je bila na operacijski mizi celih 47 minut in ves ta čas ji je poseben aparat nadomestoval srce in pljuča. To je prvi primer v kirurgiji, da je bolnik (pa še tako majhen) preživel tričetrt ure s pomočjo umetnega srca.

ČASTITLJIV HRAST

V vasi Rankoviči pri Travniku stoji hrast, čigar starost cenijo nad 2000 let. Obseg debla je 22 metrov. V votlini tega »cesarskega hrasta«, kot mu pravijo domačini, lahko gre 30 ljudi.

tarici, ko prejmem vodo. Za zamorčke da naj uporabijo desetico, si dejala.«

»Spominjam se,« je prekinila mamka Petra. »In stokrat bog plačaj si imel reči, ker tako je naročila Meta.«

»Res je,« je nadaljeval Peter. »Nu, pa sem prišel v Zvezdo, kjer je nekoč stala baraka in je v njej Bohlončki prodajala slaščice. Okoli barake so se po-jali mulci in med njimi je bil tudi sošolec Kikelj. Starec je bil med nami in lenuh je bil in izprijenec. Ostro me je mo-

Čez 200 let naselbina na Marsu

Bivši nemški strokovnjak za rakete in sedanji inženir družbe Convair v ZDA dr. Ehrick napoveduje, da bodo ljudje zgradili čez dve sto let prve nasebine na Mesecu in na Marsu. Pravi, da bodo morali prvi raziskovalci našega tihega močnega spremljevalca najprej izdelati različne krogle iz plastičnih snovi, v katerih bodo stanovali.

O Marsu meni ta znanstvenik, da bodo ljudje tam laže vzpostavili »zemeljske korenine«, ker je v njegovem ozračju še vedno nekaj kisika. Po njegovem mnenju bo tam celo mogoče ustvariti rastlinstvo, se-

veda prilagojeno tamkajšnjim razmeram, zaradi tega rastlinstva pa bi se kasneje morda lahko razvil tudi živalski svet. Družba Convair pripravlja raketo, ki naj bi ponesla prihodnje leto v vesolje prvi umetni satelit. Že julija 1950 so strokovnjaki te družbe izstrelili na oporišču White Sands prve rakete 30 in 80 km visoko. Poskuse so izdelali ponoči, merilni instrumenti pa so pokazali, da so temperature v teh višinah kaj malo odvisne od letnega časa na zemeljski površini.

Najbolj zanimive so bile meritve zračnih tokov in njihove

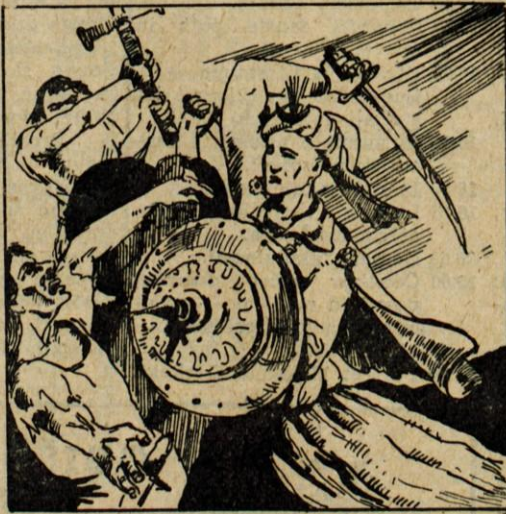
odvisnosti od temperature. Pri tem so ugotovili jasno razliko med posameznimi letnimi časi. Od oktobra do februarja so pihali v teh višinah močni zahodni vetrovi, od aprila do avgusta so bili nekoliko slabši in so pihali v glavnem od Vzhoda, septembra pa so bili še slabši in so vlekli od severne strani.

Kasneje so merili vetrove in tokove tudi v severovzhodni Kanadi, in sicer med 62. in 74. stopinjo severne širine. Ugotovili so, da so temperature nad tem področjem v višinah 30 do 50 km za tretjino višje kot nad White Sandson, v višini 70 km pa so povsod enake.

77

Zarja jutranja je jela rdeti in napovedovala sonce, da bi obsevalo žalostno deželo naših očetov. Zjutraj obsuje turška vojska na novo cerkveni tabor. Zadnje moči napenjajo kmetje, odbijajo Turke kakor ljudje, ki jih ne čaka drugega ko smrt. A pravega vodstva niso več imeli, kajti gospod z Mačerolca je prišel ponoči nevernikom v roke.

78

Turki so se bili ko divji. Zlasti velik mlad janičar je tolkel kakor groza. Kamor je on prišel, razmaknile so se strahoma vrste za zidom. Mnogi, ki so se mu postavili po robu, padli so zaliti s krvjo.

To je bil Jurij Kozjak, Markov sin, slovenski janičar. Revež ni vedel, da divja zoper lastno domovino, zoper lastne brate.

79

Kmalu jamejo kmetje omagovati. Mnogo jih je popadalo, nič več se niso dale vrzeli zamašiti.

Prvi, ki je zid preskočil, bil je velikan-ski janičar. Ko je enkrat ta bil na zidu in čez zid, napravil je s svojo težko roko pot pajdašem. Turki so bili v sredi med kristjani; nastane klanje, da sonce ni enakega videlo.

80

Turki niso prizanašali nikomur. Kakor volkovi davijo ovce sredi črede, tako so klali, bodli, sekali Turki v cerkvi. Kopice mrtvih so ležale po tleh. Kdor je bil star, slaboten, takega so brez milosti umorili.

Velikanski janičar se je pomaknil nazaj, precej ko je minil boj z oboroženimi možmi. — Dolgo je trpelo mesarjenje.